

**Självvärdering av forskningsverksamheten vid:
Institutionen för lärarutbildning (ILU)**

Baserat på åren 2018-2022

HÖGSKOLAN
DALARNA

HÖGSKOLAN
DALARNA

Självvärdering av forskningen vid Institutionen för lärarutbildning 2018–2022

1. Kunskapsområdet

Den forskning som bedrivs vid Institutionen för lärarutbildning (ILU) spänner över ett brett och ämnesövergripande fält med det gemensamma syftet att utveckla kunskap om och för lärarprofessionernas yrkesutövning. Forskningsverksamheten har därför en mycket nära innehållslig relation till de lärarutbildningar som bedrivs vid högskolan och som ILU har det övergripande ansvaret för. Basen för den lärarutbildningsinriktade forskningen vid högskolan har sedan slutet av 1990-talet byggts kring olika ämnesdidaktiska miljöer, vilka haft ett gemensamt ansvar för kunskapsutvecklingen även inom utbildningarnas mer gemensamma utbildningsvetenskapliga och allmäntdidaktiska delar. Under det senaste decenniet har sedan pedagogiskt arbete som kunskapsområde vuxit fram, först med bas i lärarutbildningarna och som huvudämne på avancerad nivå, och sedan 2017 som område, tillika forskarutbildningsämne, på forskarnivå.

Pedagogiskt arbete som kunskapsområde¹ har under den senaste tjugoårsperioden etablerat sig som hemvist för lärarprofessionernas gemensamma kunskapsbas vid allt fler svenska lärosäten. Gemensamt för forskningen inom området är en praktikorienterad interdisciplinär ansats med fokus på undervisning och lärande i olika skol- och utbildningsformer och ämnesområden. Pedagogiskt arbete som kunskapsområde är också inlemmat i en internationell utveckling där frågor av relevans för lärarprofessionen i tilltagande grad blir föremål för forskning i takt med att krav ställs på att inte bara lärarutbildningens utan även skolans och förskolans verksamhet ska vila på vetenskaplig grund. Vid Högskolan Dalarna avgränsas området (tillika forskarutbildningsämnet) pedagogiskt arbete till att behandla institutionella pedagogiska praktiker inom förskola, skola och högskola, det vill säga de praktiker som är statligt styrda genom lagar och förordningar. Undervisning, lärande, omsorg och fostran (och deras förutsättningar) är områdets centrala kunskapsobjekt som ses som integrerade processer vars inbördes relationer är angelägna att studera med utgångspunkt i olika didaktiska och ämnesdidaktiska frågor.

Viktigt att poängtera är att forskning inom pedagogiskt arbete som lärarprofessionernas gemensamma kunskapsbas (och forskarutbildningsämne) vid Högskolan Dalarna inte enbart bedrivs av personal anställd inom ILU. Omfattande lärarutbildningsrelaterad forskning bedrivs även inom institutionerna Språk, litteratur och lärande (ISLL), Hälsa och välfärd (IHOV) samt Kultur och samhälle (IKS), framför allt med inriktning mot

¹ Pedagogiskt arbete som kunskapsområde, tillika forskarutbildningsämne, ska inte förväxlas med den mer begränsade organisatoriska avdelning som finns vid Institutionen för lärarutbildning.

lärarutbildningsämnen som svenska, svenska som andraspråk, engelska, moderna språk, modersmål samt historia, religionsvetenskap och idrott och hälsa. Forsknings-samarbete över institutionsgränserna sker genom ett antal gemensamma seminarier och forskningsgrupper, men eftersom forskningsverksamheten ska redovisas institutionsvis beskrivs här endast de verksamheter som ILU har huvudansvaret för och som institutionens forskare aktivt medverkar i. Detta betyder att den didaktiska forskning som bedrivs av disputerade lärare och doktorander anställda vid de tre institutionerna nämnda ovan inte beskrivs närmare i denna självvärdering.

Under de senaste fem åren har forskningsverksamheten som bedrivs av disputerade lärare och doktorander idag anställda på ILU organiserats i ett antal tematiska forskningsgrupper som fungerar som mötesplatser för alla kategorier av lärare med intresse för ett visst ämnesdidaktiskt eller professionsspecifikt forskningsfält av relevans för lärarutbildningsområdet (se nedan). Dessa grupper har varierat i storlek och inriktning på sin verksamhet, bl.a. beroende på hur länge de varit aktiva som grupp, men gemensamt är att alla fungerar som öppna mötesplatser som träffas ca en gång i månaden för kollegial kunskapsutveckling och kunskapsspridning med utgångspunkt i planerad, pågående eller avslutad forskning. Förutom disputerade lärare, doktorander och adjunkter anställda vid högskolan, bjuds även nätverkande och intresserade forskare från andra lärosäten regelbundet in för att bredda diskussionen och ge nya perspektiv. Flera av forskningsgrupperna har under den senaste femårsperioden utvecklat och bedrivit gemensamma forskningsprojekt med extern finansiering (t.ex. idrottspedagogik, läs- och skrivdidaktik) eller internt finansierade gemensamma projekt (t.ex. de samhällsorienterade ämnenas didaktik), redigerat och publicerat antologier och specialutgåvor i vetenskapliga tidskrifter (t.ex. de samhällsorienterade ämnenas didaktik, utbildningshistoria), arrangerat nationella och nordiska symposier och forskningskonferenser (matematikdidaktik, läs- och skrivdidaktik, de samhällsorienterade ämnenas didaktik). De senaste åren och året har också ett antal nya forskningsgrupper bildats inom institutionen vars forskare ännu inte hunnit formera sig i form av gemensamma projekt (t.ex. bild, förskoledidaktik, yrkesdidaktik, samverkansforskning). Dessa forskningsgrupper har dock en strategiskt viktig funktion i att på sikt bygga starka forskningsmiljöer i anslutning till institutionens utbildnings- och samverkansuppdrag.

Samtliga 21 doktorander i pedagogiskt arbete anställda vid ILU är också kopplade till någon av forskningsgrupperna som på så vis även fungerar som en utökad handledningsmiljö där de presenterar sina pågående avhandlingsarbeten. Dessutom sker doktorandernas avstämningsseminarier alltid inom ramen för minst en av dessa forskningsgrupper, till vilka externa läsare och interna granskare bjuds in. I dagsläget finns doktorander knutna till alla forskningsgrupper utom två (naturvetenskap/teknik och utbildningshistoria).

Den sammanlagda utvecklingen av institutionens forskningsverksamhet under de senaste fem åren har med andra ord varit omfattande, vilket syns i det statistiska underlag som tagits fram av forskningsstödet. Omfattningen av institutionens internfinansierade forskningsverksamhet har nästan fördubblats mellan 2018 och 2022 (från 9,4 till 16,6 mkr/år) samtidigt som de sammanlagda externa anslagen legat relativt konstant (kring 4 mkr/år). Vår bedömning är därför att, även om institutionens sammanlagda forskningsverksamhet har vuxit kraftigt under den senaste femårsperioden och resulterat i ett visst nationellt erkännande, har vi fortfarande en bit kvar för att mer genomgripande befästa vår ställning som ett av landets ledande lärosäten vad gäller forskning om

lärarprofessionernas vetenskapliga grund.

Det är ett övergripande mål för forskningsverksamheten att under de kommande åren dels ytterligare konsolidera de befintliga forskningsgrupperna och deras nära koppling till institutionens mer specifika utbildnings- och samverkansuppdrag, dels att vidareutveckla två ämnesövergripande forskningsprogram, dvs. prioriterade forskningsinriktningar.

Forskningsprogrammen anger riktningar inom vilka forskare och grupper av forskare kan samlas för att utveckla nationellt ledande forskning inom några av läraryrkets centrala och gemensamma delar. Programmet *Ämneslitteracitet, läsning och skrivning i alla ämnen och skolformer* handlar om ämnesspecifika sätt att utveckla och kommunicera kunskaper, där innehåll och språk är tätt sammanflätade, samt att kunna avkoda, tolka och producera ämnestexter i relation till gällande normer och praxis. Centralt i programmet är forskning om läs- och skrivundervisning eftersom en välutvecklad läs- och skrivförmåga är en grundförutsättning för all fortsatt utbildning och bildning såväl som för en hållbar och demokratisk samhällsutveckling. Programmet *Ledarskap/lärarskap i pedagogiska praktiker* tar sin utgångspunkt i mer ämnesövergripande didaktiska frågor om varför vi ska utbilda, vad vi ska utbilda i och undervisa om, hur det ska gå till och vilka förmågor en lärare behöver utveckla för att kunna leda den pedagogiska praktiken. Det kan också handla om vad som krävs för att i en verksamhet skapa goda förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap. Forskningsprogrammen innebär strategiska forskningsinriktningar med målet att stimulera och engagera medarbetare från olika ämnesområden att utveckla forskning för att stärka lärarutbildningarnas vetenskapliga grund, gärna i samverkan med regionala förskole/skolaktörer samt nationella och internationella forskningsnätverk. Eftersom forskningsprogrammen skapats med utgångspunkt i lärarutbildningarnas och regionens behov av vetenskaplig kunskap, är det sålunda önskvärt att forskningen i de befintliga forskningsgrupperna i huvudsak graviterar mot något av de två ämnesöverskridande forskningsprogrammen.

Mer konkret innebär detta att de befintliga forskningsgrupperna får ett mer uttalat uppdrag att forskningsförankra de examenstillstånd och samverkansuppdrag för vilka institutionen har ett huvudansvar, dvs. förskollärarexamen (UVK, VFU och det förskolepedagogiska området), grundläraresexamen F–3 och 4–6 (UVK, VFU samt matematik, SO, naturvetenskap/teknik, bild), ämnesläraresexamen (UVK, VFU samt matematik, bild), yrkesläraresexamen (UVK, VFU och yrkesdidaktik) samt samverkansuppdrag såsom SBS (Skolverksuppdraget Samverkan för Bästa Skola²), handledarutbildningar och övrig kompetensutveckling för lärare och skolledare. Samtidigt är det vår målsättning att forskningsprogrammen ska samla och bygga upp en större och mer dynamisk kritisk massa (vilken inkluderar regional, nationell och internationell samverkan) som ska resultera i ett flertal större forskningsprojekt med intern såväl som extern finansiering.

Att göra en bedömning av den egna forskningens ställning i Sverige och internationellt är svårt med tanke på att forskningsområdet är relativt nytt. Medan utbildningsvetenskaplig forskning har bedrivits relativt länge inom discipliner som pedagogik, psykologi, utbildningssociologi och utbildningshistoria, är den mer professions- och praktikinriktade forskning som kännetecknar institutionens forskningsverksamhet en inriktning som vuxit fram i Sverige först under den senaste tjugoförårsperioden. Som beskrivits ovan är det idag

² HDa samverkar via PUD med Skolverket och åtta lärosäten i landet med forsknings- och utvecklingsstöd till huvudmän, förskolor och skolor med stora utmaningar.

drygt en handfull lärosäten som har inrättat pedagogiskt arbete som forskarutbildningsämne, medan andra lärosäten använder sig av närliggande begrepp som didaktik, ämnesdidaktik och utbildningsvetenskap. Ytterligare en faktor som gör det svårt att bedöma forskningens ställning är det faktum att den lärarutbildningsinriktade forskningen vid Högskolan Dalarna är spridd på fyra olika institutioner. Vi gör dock bedömningen att högskolans samlade forskningsverksamhet i anslutning till de pedagogiska yrkesutbildningarna står sig relativt väl i jämförelse med den vid andra mellanstora lärarutbildningslärosäten. Vi ligger fortfarande efter avseende andelen externfinansierad forskning, men ligger samtidigt relativt långt fram vad gäller omfattningen på vår forskarutbildning i pedagogiskt arbete. Ser vi till den mer ämnesdidaktiska forskningen i anslutning till mer specifika ämnesområden så är det endast ett fåtal forskare och forskningsgrupper som kan bedömas som nationellt erkända eller ledande.

1.2 Förutsättningar: organisation och resurser vid institutionen

Som redan antytts ovan har de ekonomiska och personella förutsättningarna för forskning i anslutning till högskolans lärarutbildningar flerdubblats under det senaste decenniet. Den första fördubblingen skedde mellan 2012 och 2017 (från ca 4 till 8 mkr/år) då strategin var att bygga upp en utbildningsvetenskaplig forskningsmiljö stark nog att härbärgera sin egen forskarutbildning i området pedagogiskt arbete. Detta mål förverkligades hösten 2017 inom ramen för den dåvarande forskningsprofilen Utbildning och lärande, som förutom nuvarande ILU även inkluderade all övrig didaktisk forskning vid högskolan fram till den senaste omorganisationen under 2021/22, då omsättningen av endast ILU:s forskningsverksamhet uppgick till drygt 20 mkr/år, varav ca 4 mkr utgjordes av externa medel. Sedan starten av vår egen forskarutbildning ht 2018 har även antalet doktorander anställda vid högskolan mer än tredubblats (från 8 till 27, varav 21 är anställda vid ILU). Detta betyder att omräknat i personår utgör doktorandernas forskarutbildning hälften av institutionens sammanlagda forskningsverksamhet, vilken uppgår till 20,6 personår. Samtidigt som detta är ett resultat av en medveten satsning för att långsiktigt bygga upp den vetenskapliga kompetensen inom för lärarutbildningen centrala delar, ställer det också krav på motsvarande förstärkning av den seniora handledarkapaciteten. Eftersom forskarutbildningens förutsättningar, genomförande och resultat precis genomgått en parallell utvärderingsprocess görs här ingen fördjupad beskrivning eller värdering av dess verksamhet.³ Den andra halvan av institutionens forskningsverksamhet, som 2022 motsvarades av sammanlagt tio personår (p.å.), bedrevs av lektorer (5,3 p.å.), docenter (2,4 p.å.), tillsvidareanställda professorer (1,1 p.å.), disputerade adjunkter (0,6 p.å.), seniorprofessorer (0,3 p.å.), och gästprofessorer (0,3 p.å.).

Sedan högskolans nya organisation implementerades, med nuvarande institutionsorganisation januari 2021 och nuvarande delegationsordning januari 2022, har institutionens prefekt tillsammans med proprefekt för forskning det övergripande ledningsansvaret för institutionens forskningsverksamhet. Enligt gällande besluts- och delegationsordning är det prefekt som beslutar om såväl forskningens organisation som styrning efter beredning av proprefekt och hörande med institutionens ledningsråd (IL). Som ytterligare beredningsstöd i centrala forskningsrelaterade frågor, såsom verksamhetsuppdrag för institutionens forskningsverksamhet och principer för fördelning av

³ För mer information hänvisas till *Självvärdering av forskarutbildningen i pedagogiskt arbete* (220505) samt sakkunnigas granskningsrapport (221006) och Forskarutbildningsnämndens utlåtande (221115) C2022/1674.

allmänna statliga forskningsanslag inom institutionen, har prefekt inrättat en arbetsgrupp för forskning som leds av proprefekt för forskning och i vilken ingår två kollegialt valda IL-ledamöter och ytterligare två seniora forskare. För att ytterligare säkerställa en bredare belysning av vissa strategiska forskningsrelaterade ärenden finns vid institutionen en s.k. senior referensgrupp för forskning, som i huvudsak består av de elva forskningsgruppernas ledare, som samlas två gånger per termin för att diskutera frågor som är väsentliga för institutionens forskning i allmänhet och för forskningsgrupperna i synnerhet. Den seniora referensgruppen är central i frågor som behöver en vidare beredning än den som IL:s beredningsgrupp genomför, men är också tänkt som den grupp som innehar expertkunskap som är nödvändig i forskningen, exempelvis forskningsetik, extern forskningsfinansiering och internationalisering.

Det högre utbildningsvetenskapliga seminariet, som är schemalagt varannan vecka, utgör navet för institutionens och forskning. Seminariet är gemensamt för de lärarutbildningsinriktade forskarna vid IKS och IHOV. På seminariet presenterar forskare sin forskning och lägger fram texter för kritisk granskning och diskussion. Seminariet är öppet för alla och är en viktig mötesplats för kunskapsspridning och lärande. För att ytterligare möjliggöra för alla lärarutbildningsinriktade forskare att mötas och diskutera aktuella forskningsinriktade frågor, arrangeras två forskarmöten per termin för ILU, IKS och IHOV. Vid dessa möten behandlas frågor som institutionens forskningsinriktningar, publiceringar, forskningsfinansiering och det gemensamma högre utbildningsvetenskapliga seminariet. Utöver detta forskarmöte arrangeras ett gemensamt möte per termin för forskare inom lärarutbildningsinriktad forskning vid hela högskolan då även forskare från ISLL medverkar. Mötet leds av seniora forskare vid de olika institutionerna och syftar till att skapa institutionsövergripande möten och nätverkande samt till att dela med oss av vår forskning och inspirera varandra till gemensamma projekt för att stärka lärarutbildningarnas vetenskapliga grund. Dessutom finns en institutionsöverskridande professorsgrupp för lärarutbildning för att lyfta frågor som är aktuella för att stärka institutionernas lärarutbildningsaktiviteter.

Utgångspunkten för institutionens principer för fördelning av det statliga forskningsanslaget har varit att säkerställa goda förutsättningar för forskningsverksamheten att utvecklas på kort såväl som lång sikt genom att bygga en sammanhållen lärarutbildningsmiljö där utbildning, forskning och samverkan utgör integrerade delar av samma helhet. Mer konkret innebär detta att till forskarutbildningen fördelas de medel som behövs för att kunna upprätthålla såväl nuvarande volym av doktorander, handledarresurser och forskarutbildningsaktiviteter som våra högt ställda kvalitetskrav på utbildningen erfordrar. Den relativt stora del av institutionens forskningsanslag som fördelas till forskarutbildningen i pedagogiskt arbete motiveras med att utbildningen fungerar som en motor och enande kraft för den lärarutbildningsinriktade forskningsmiljön i och med att doktorander såväl som handledare är knutna till samtliga elva forskningsgrupper organiserade av ILU, förutom de tre doktorander och åtta handledare som är kopplade till den språkdidaktiska forskningsgruppen vid ISLL.

Huvuddelen av resterande interna anslagsmedel går till att möjliggöra för disputerade lärare att, dels bedriva verksamhetsrelaterad forskning i syfte att forskningsförankra de egna undervisnings- respektive samverkansuppdragen (såsom beskrivits ovan), dels meritera sig forskningsmässigt för att kunna erhålla externa forskningsmedel och handleda doktorander. Detta åstadkoms i första hand genom att institutionens samtliga disputerade lärare efter en

ansökan som har syftet att stärka lärarutbildningarnas vetenskapliga grund utifrån institutionens forskningsstrategier, och under förutsättning att tidigare erhållna medel har utnyttjats utifrån det syfte som angetts, erbjuds en schablon om ca 20 procents forskning för att genomföra den forskning som planerats för i ansökan. För att ytterligare möjliggöra för disputerade forskare att meritera sig forskningsmässigt har prefekt fattat beslut om att vartannat år utlysa två s.k. meriteringssatsningar om 30 procents forskningstid under två år, vilket en av de forskande lärarna har påbörjat under 2023. I syfte att stimulera fler att söka och erhålla externa forskningsanslag kan forskare även ansöka om särskilda medel för detta ändamål. Slutligen går också en mindre del av forskningsanslaget till forskningsledning av de elva forskningsgrupper som beskrivs nedan (2,5% per gruppledare) samt till forskningsrelaterade expenser såsom resor i samband med fältstudier, etikprövning, språkgranskning, konferensdeltagande, mm.

Pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD) är högskolans samverkansorgan för skola och lärarutbildning där PUD-rådet är högskolans och skolhuvudmännens gemensamma organ för forskning, skolutveckling och lärarutbildning. Vid PUD inrättades redan 2009 en skolforskningsfond i syfte att stötta lokala forsknings- och utvecklingsprojekt i skola/förskola. Skolforskningsfonden är en viktig finansieringskälla för den praktiska forskningen vid institutionen. Fonden möjliggör för lärare/förskollärare/skolledare i regionen och forskare/lärarutbildare vid högskolan att samverka för att dels bidra till verksamhetsutveckling i skola, förskola och vid lärarutbildning och samtidigt identifiera eventuella nya kunskapsluckor, dels gemensamt utforska identifierade kunskapsluckor i form av praktikutvecklande forskning som kan komma såväl regionens skolor som lärarutbildningens forskningsmiljö till del. Sammantaget har 16 praktiska forskningsprojekt finansierats av skolforskningsfonden under den senaste femårsperioden (<https://www.du.se/sv/samverkan/pud/forskning-och-utveckling/samskapande-forskning/skolforskning/>).

För att säkerställa forskningsförankringen i institutionens utbildnings- och samverkansuppdrag är målet att alla disputerade lärare som bedriver undervisning eller samverkan även ska forska, och att alla lärare som bedriver forskning även ska undervisa. För att uppnå de mål och förverkliga de planer för institutionens forskning som beskrivits ovan, ser vi ett behov av att under kommande år satsa ännu mer på att ge goda och mer långsiktiga förutsättningar för någon forskningsgrupp att genomföra större gemensamma och ämnesövergripande forskningsprojekt med kapacitet att erhålla externa forskningsmedel. Strategin är därför att samtidigt som vi fortsätter att ge goda förutsättningar för de ämnesdidaktiska forskningsgrupper som redan formerats att fortsätta utveckla sin verksamhet, och för enskilda forskare att meritera sig akademiskt, så vill vi skapa ännu bättre förutsättningar för forskare i grupper vars forskning även svarar mot behov i regionens förskolor och skolor och som har eller är på väg att nå en mer framstående position nationellt med utgångspunkt i externfinansierad forskning att utveckla och förnya sin forskning i linje med de två forskningsprogram som skrivits fram ovan.

För att säkerställa kompetensförsörjningen och uppbyggandet av robusta och kreativa forskningsmiljöer i anslutning till institutionens utbildnings- och samverkansuppdrag genomförs årligen återkommande kompetensförsörjningsanalyser av institutionens ledningsgrupp bestående av prefekt, proprefekter för utbildning respektive forskning samt avdelningschefer. Dessa analyser, som beaktar allt från kommande personalförändringar till pågående kompetensutvecklingsåtgärder och doktorandutlysningar, ligger sedan till grund

för de kompetensförsörjningsplaner som ingår i institutionens gemensamma verksamhetsplan, som även behandlas i institutionsledningsrådet (IL) inför beslut. Förutom rekryteringsstrategier av ny personal beaktas även åtgärder för att säkerställa såväl kontinuitet som förnyelse i bemanning av utbildnings- och forskningsuppdrag genom att skapa goda förutsättningar för vetenskaplig meritering och kompetensutveckling av befintlig personal. Utöver det administrativa stöd som tillhandahålls av högskolans centrala stödorganisation anordnas institutionsinterna workshops kring sådant som externa forskningsansökningar, etikprövning och andra forskningsrelaterade frågor samt skrivarinternat.

Eftersom organisationen av institutionens forskningsverksamhet är så pass ny (från 2021) är det i dagsläget svårt att göra en rättvis bedömning och värdering av dess ändamålsenlighet och resultat i form av forskningsproduktion och forskningsförankring av institutionens utbildnings- och samverkansuppdrag. Vi kan dock konstatera att forskningens omorganisation, från en institutionsövergripande forskningsprofil för hela lärarutbildningsområdet till institutionsvisa s.k. "sammanhållna akademiska miljöer", inte har varit helt utan utmaningar. Framför allt ställer den nya organisationen höga krav på välfungerande samverkansformer över institutionsgränserna för att bibehålla och vidareutveckla den gemensamma kritiska massa som är en förutsättning för högskolans ämnesmässigt breda uppdrag inom lärarutbildningsområdet. Forskarutbildningen i pedagogiskt arbete och dess institutionsövergripande doktorand- och handledarkollegium spelar här en viktig roll som enande kraft.

Förutsättningarna för den institutionsinterna forskningsverksamheten bedöms annars vara goda med tanke på att alla disputerade lärare har möjlighet att erhålla ca 20 procents forskning enligt schablon samtidigt som det finns möjlighet till ytterligare meriteringsuppdrag. Möjligheten för adjunkter att söka forskarutbildning bedöms också som goda då vi inrättat ett flertal doktorandtjänster inom strategiskt viktiga delar av lärarutbildningsområdet och idag helt eller delvis finansierar 21 doktorander. Samtidigt som denna utbyggnad av forskarutbildningen ställer krav på ytterligare senior handledarkompetens, möjliggör den för forskande lärare att ytterligare meritera sig. Sammantaget görs bedömningen att institutionens mål och planer för forskningen möjliggör för och bidrar till forskningens utveckling, förnyelse och frihet.

3. Forskningens genomförande, resultat, genomslag och professionsrelevans

För att skapa en bild av institutionens forskningsverksamhet redogörs här för de forskande lärarnas vetenskapligt inriktade aktiviteter 2018–2022 med utgångspunkt i de elva lärarutbildningsinriktade forskningsgrupperna som finns i institutionens forskningsmiljö. Forskningen har till stor del genomförts med intern finansiering, som var 17 % av heltid under 2022 när inget annat anges. Där det anges procentuell forskningstid avser det av heltidstjänst. Forskarna har publicerat sin forskning till viss del på svenska i vetenskapliga fackgranskade artiklar, och även i populärvetenskapliga artiklar eller böcker och bokkapitel på svenska förlag för att göra resultaten lättillgängliga för lärarstudenter och verksamma lärare, men i hög grad även på engelska för att bidra till kunskapsutveckling internationellt. De vetenskapliga fackgranskade publikationerna⁴ redovisas med utgångspunkt i Norska listan för att synliggöra den vetenskapliga nivån. Lärosätets tilldelning av medel för

⁴ Publikationerna presenteras per forskare men är i många fall författade tillsammans med en eller flera forskare.

forskningsändamål till institutionerna utgår även till viss del från dessa mätningar. I presentationen ingår inte doktorandernas verksamhet.

3.1. Bilddidaktiska forskningsgruppen

Detta är en liten grupp med en gästprofessor på 15 procent (Ulla Lind) och två lektorer: Ann-Louise Sandahl (50 % forskningstid 2020–2021) och Margareta Häggström (tjänstgör 85 %, 30 % forskningstid 2022) i bilddidaktik. Till forskningsgruppen hör en doktorand: Anna Ramberg med projektet *Förskolebarns bildskapande och estetiska läroprocesser med digitala verktyg*. Gruppen har nyligen bildats och träffats endast någon gång. Sandahl har forskat med interna medel samt beviljats extern finansiering för ett mindre forskningsprojekt (500 000 kr), medan Häggström beviljats 3,5 miljoner kr externa forskningsmedel (se Bilaga 1, tabell 1)

Gruppens medlemmar har varit för sig lett workshoppar och seminarier i bildämnet inom det egna lärosätets forskningsmiljö under 2021 och 2022 (Sandahl), en webinar 2018 i ett internationellt forskningsssammanhang (Lind), en internationell forskningskonferens (Häggström) och nätverksmöten, symposier samt en förkonferens för doktorander inom nordiska forskningsnätverk (Häggström). Vidare har de varit för sig varit föreläsare inom bildområdet vid svenska lärosäten. De medverkar i svenska och nordiska forskningsnätverk, Lind har haft uppdrag som ledare för en forskarskola, Häggström flera uppdrag som koordinator för ett nationellt forskningsnätverk och är ledare för ett internationellt forskarnätverk. Forskarna har haft uppdrag som fackgranskare vid internationella forskningstidskrifter, diskutanter vid doktoranders avstämningsseminarier, externa förhandsgranskare för disputationstillstånd och som examinatorer vid disputationer. Gruppens forskare bedriver tvärvetenskaplig forskning inom skolans bildämne, konst, estetiska uttrycksformer, erfarenheter och lärande ur ett samhällsperspektiv. Sandahl och Häggström riktar forskningen mot hållbar utveckling, skolans miljöperspektiv och de globala målen. Forskningen omfattar hela utbildningssystemet, från förskolan till högre utbildning. Häggström samarbetar för närvarande med en kollega vid Jönköping University i ett projekt initierat av en konsthall och konstnärer. Den här forskningsgruppen har inte publicerat forskning affilierad vid HDa.

3.2 Förskoledidaktiska forskningsgruppen

Denna forskningsgrupp leds av Mia Heikkilä, som själv forskar om bl.a. jämställdhet i förskolan. Hon är gästprofessor vid HDa på 20 procent och har sin huvudsakliga tjänst vid Åbo Akademi i Finland. Till gruppen hör sju lektorer med förskoledidaktiska perspektiv i sin forskning: Farhana Borg (docent), Maryam Bourbour (tjänstgör 20 % vid HDa), Elin Eriksson, Maria Fredriksson, Nadezda Lebedeva (30 % forskningstid 2022), Maria Olsson och Susanne Rosén. Dessutom har någon forskare från ISLL medverkat i forskningsgruppen. Olssons och Roséns forskningsaktiviteter redovisas i forskningsgruppen Pedagogiskt ledarskap och pedagogiska miljöer nedan. Till förskoledidaktiska forskningsgruppen hör doktoranderna Ida Byhlin med projektet *Förskollära yrkets professionsdiskurs*, Anders Ohlsson med projektet *Metoder för undervisning som används i praktiken för att skapa ett lärande om hållbarhet hos barn*, Veronica Semelius Granevald med projektet *Specialpedagogisk handledning i förskolan* och Jennie Warström med projektet *Samverkan mellan nyanlända föräldrar och pedagoger på förskolan*. Forskningsgruppen samlas ca fyra gånger per termin för att

diskutera den egna gruppens eller andra forskares forskning, då bjuds även adjunkter i förskollärautbildning in. Borg har varit en mycket aktiv sökande av extern forskningsfinansiering och har beviljats 6 miljoner kr finansiering för ett femårigt projekt (Bilaga 1, se tabell 2), och även 650 000 kr från Högskolan Dalarnas Skolforskningsfond. Hållbar utveckling i förskolan är inriktningen för Borgs forskning.

Borg har anordnat seminarier för forskare, lärarutbildare, doktorander samt verksamma lärare och rektorer inom området hållbar utveckling i förskolan. Borg har presenterat sin forskning för lärarutbildare vid HDa, för forskare och lärare inom förskoledidaktik vid GU samt föreläst och genomfört workshoppar med verksamma lärare och rektorer. Hon har också anlitats av Skolverket som sakkunnig inom hållbar utveckling i förskolan. Vidare har Borg samarbeten med fyra nationella och tre internationella lärosäten. Hon ingår i internationella forskningsnätverk inom hållbar utveckling. Borg har varit opponert på en avhandling vid Queenslands universitet i Australien. Hon har vidare haft interna uppdrag som kollegial ledamot i kommittéer och råd i samband med granskningar och inom hållbar utveckling, där hon också är samordnare för ett forum för samarbete mellan forskare och doktorander. Hon har varit ordförande vid ett internationellt forskningsseminarium. Borg har presenterat forskning vid en nationell och två internationella forskningskonferenser. Hon har varit medförfattare på en intern rapport om hållbar utveckling i lärarutbildningen och en bok om förskolans arbete med hållbar utveckling samt publicerat sju fackgranskade vetenskapliga artiklar fram till 2022, varav en ingick i doktorsavhandlingen. Bourbour disputerade 2020 med en avhandling om digitala verktyg i förskolan. Eriksson disputerade 2022 med en avhandling om naturvetenskapsundervisning i förskolan och har presenterat sin forskning på en nordisk forskningskonferens efter doktorandtiden. Fredriksson disputerade 2019 med en avhandling med fokus på möten i förskolan och har publicerat en fackgranskad vetenskaplig artikel. Hon har varit gästföreläsare och diskutant vid två doktoranders avstämningsseminarier, hon har också haft fackgranskaruppdrag fyra gånger. Hon har presenterat forskning på en nationell och en nordisk forskningskonferens samt publicerat tre populärvetenskapliga artiklar om förskoledidaktiska perspektiv. Lebedeva disputerade 2020 med en avhandling om hur lek uppstår bland nyanlända barn och hur man kan förstå dess dynamik. Forskarnas fackgranskade publikationer sammanställs i matrisen nedan.

Antal publicerade fackgranskade forskningsartiklar, böcker, bokkapitel, nivå på Norska listan med HDa-affiliering (2018-2022)

Namn	Övrigt/Böcker/ Bokkapitel	Artiklar Nivå 1	Artiklar Nivå 2	På svenska	På engelska	Summa antal
Farhana Borg	1 Artikel nivå 0 norska listan	4	2		7	7
Maria Fredriksson		1		1		1

3.3 Idrottspedagogiska forskningsgruppen

Det här är en liten forskningsgrupp med en forskare från ILU och två från IHOV som har tätt samarbete med forskare vid andra lärosäten. Från ILU medverkar lektor Gunn Nyberg (docent). Till gruppen hör doktoranderna Emil Johansson med projektet *Idrottslärarstudenters förståelse av undervisning i IDH i samband med VFU*, Karin Isaksson med projektet *Friluftslivsundervisning som materiell-diskursiva praktiker - En postkvalitativ ingång till hållbarhet i pedagogiskt arbete*, Andreas Isgren Karlsson med projektet *Digital teknologi och miljömässig hållbarhet i friluftslivsundervisning inom IDH i skola och*

lärarutbildning. Forskarna, med Nyberg som en av de medsökande i varje ansökan, har beviljats sammantaget ca 18,7 miljoner kronor för forskning inom idrottspedagogiska perspektiv av externa forskningsfinansiärer (se Bilaga 1, tabell 3). Nyberg har, tillsammans med en kollega, beviljats 492 000 kr från Högskolan Dalarnas Skolforskningsfond för forskning om bedömningspraktiker i utveckling. En stark forskningsinriktning i gruppen handlar om kunskap och kunnande i idrott och i ämnet idrott och hälsa i generell bemärkelse men även mer specifikt om rörelseförmåga i dessa kontexter. En annan forskningsinriktning har haft kunskapsformer, kunskapstraditioner och epistemologiska utgångspunkter i idrottslärarutbildning som forskningsobjekt. Ytterligare en inriktning går mot idrottslärarutbildningens betydelse när det gäller ämnesinnehåll och hur det kommer till uttryck för idrottslärare på fältet.

Forskningsgruppens medlemmar har gemensamt men också var för sig och i samverkan med nationella men också ett internationellt lärosäte, arrangerat en rad nationella och internationella forskningskonferenser inom idrottspedagogik samt undervisningsutvecklande forskning. Nyberg har varit gästlärare på flera svenska lärosäten samt i Norge. Hon medverkar i föreningen för undervisningsutvecklande forskning (FUUF) som sekreterare i styrelsen samt är medlem i nätverket för komparativ ämnesdidaktisk forskning. Hon är gästdocent vid Universitet i Agder med uppdrag att bistå i uppbyggnaden av en nystartad forskargrupp inom hennes forskningsområde. Nyberg är vidare medlem i redaktionen för en vetenskaplig tidskrift, har varit sakkunnig vid tjänstetillsättningar, medlem i UKÄ:s bedömningsgrupp vid utvärderingen av lärarutbildningar i idrott och hälsa, granskare vid avstämningsseminarier i forskarutbildningar. Hon har också varit fackgranskare åt ett flertal internationella vetenskapliga tidskrifter. Nyberg har medverkat vid revideringen av kursplanen för idrott och hälsa (Lgr 22) samt varit inbjuden att föreläsa för personal på Skolverket om sin forskning. Hon har också deltagit i uppdragsutbildningar vid HDa. Gruppens medlemmar har presenterat sin forskning vid en rad nationella och internationella forskningskonferenser. Nyberg har publicerat en populärvetenskaplig artikel, en recension, tre bokkapitel i böcker vid internationella förlag: två kapitel som ensam författare och ett kapitel där hon är medförfattare. Nyberg har publicerat en rad fackgranskade publikationer, vilket framgår i matrisen nedan.

Antal publicerade fackgranskade forskningsartiklar, böcker, bokkapitel, nivå på Norska listan med HDa-affiliering (2018-2022)

Namn	Övrigt/Böcker/ Bokkapitel	Artiklar Nivå 1	Artiklar Nivå 2	På svenska	På engelska	Summa antal
Gunn Nyberg	3 bokkapitel	18	3	1	20	21

3.4 Läs- och skrivdidaktiska forskningsgruppen

Den här forskningsgruppen leds av Tarja Alatalo (professor, 25 % forskningstid 2022) och den inre kärnan utgörs av följande personer: Monika Vinterek (professor) och de två lektorerna Maria Larsson (15 % forskningstid 2022) och Mats Tegmark (docent, 20 % forskningstid 2022). Ytterligare lektorer har medverkat i gruppen under åren, de flesta tillhörande ISLL. Till gruppen hör även doktoranderna Elin Eriksson med projektet *Läsning och skrivning i de samhällsorienterande ämnena i skolans tidigare år*, Sofia Gille med projektet *Delaktighet ur ett elevperspektiv: kooperativt lärande på mellanstadiet*, Karen Stormats med projektet *Att läsa historia online, enligt lärares och elevers erfarenheter* och Cecilia Wijnblad med projektet *Differentierad undervisning - för att följa och främja förskoleklass elever*

skriftspråksutveckling. Forskningsgruppens månatliga möten har kontinuerligt även samlat tre–fem adjunkter från ämnet svenska, en från engelska samt ett par från svenska som andraspråk vid ISLL. Dessutom har nationella forskare och forskargrupper inbjudits att nätverka och dela sin forskning under åren. Forskningsgruppen genererar och diskuterar forskning som kan bidra till att utveckla undervisning till stöd för barns och elevers läs- och skrivlärande och för elevers lärande med stöd av läsning och skrivning, vilket är uttryckt som ett stort behov regionalt, och även nationellt. Forskarnas samt doktorandernas och magisterstuderandens pågående vetenskapliga arbeten inom läs- och skrivområdet har granskats och diskuterats på gruppens möten, men även andra vetenskapliga texter som uppfattats som aktuella för såväl forskningsområdet som lärarutbildningarna har varit i fokus för diskussion. Gruppens forskning omfattar läs- och skrivdidaktiska perspektiv från förskolan till gymnasiet. Gruppens seniora forskare har beviljats externa forskningsmedel för ett gemensamt projekt om läsning i skolan under de senaste åren: Vinterek (huvudsökande), Tegmark och Alatalo 7,5 miljoner kr. Vidare har Alatalo beviljats ca 6 miljoner som huvudsökande för ett projekt om tidig läs- och skrivundervisning tillsammans med bl.a. en kollega vid HDa, och drygt 5 miljoner kr som medsökande i ett forskningsprojekt om lärarkompetenser i bl.a. svenska, tillsammans med huvudsökande och medsökande från GU. Därtill har Alatalo som medsökande beviljats 384 000 kr för ett nordiskt forskningsprojekt inom tidig läs- och skriv, att användas 2023–2024 (se Bilaga 1, tabell 4).

Gruppen har tillsammans arrangerat flera konferenser vid HDa: en mindre konferens för forskare inom läs- och skrivområdet inklusive föreläsningar för 400 verksamma lärare i grundskolan och gymnasiet, en konferens inom skrivdidaktik och en konferens för förskoleklassforskare inklusive föreläsningar för 150 lärare i förskoleklass. Nordiska forskare har medverkat vid dessa konferenser och symposier samt även genomfört föreläsningar. Alatalo har initierat ett nordiskt nätverk för forskning om läsning och skrivning samt medverkar aktivt i ett nationellt nätverk för svenska med didaktisk inriktning och i ett nordiskt nätverk för forskning om tidig läs- och skrivutveckling. Hon har bjudit in forskare till HDa och själv blivit inbjuden att föreläsa om sin forskning på en rad nationella och ett nordiskt lärosäte samt i uppdragsutbildningar vid HDa. Hon har vidare varit gästredaktör vid en nordisk tidskrift, ledamot i en redaktionskommitté, sakkunnig vid tillsättning av lektorer, suppleant och ordinarie ledamot i några betygsnämnder, opponent vid två licentiatseminarier och en disputation, diskutant vid avstämningsseminarier mot doktorsexamen och licentiatexamen vid nationella lärosäten samt pre-examinator av en doktorsavhandling vid Jyväskylä universitet i Finland. Hon är fackgranskare åt en rad nationella, nordiska och internationella vetenskapliga tidskrifter samt en internationell konferens. Alatalo är nationellt erkänd för sin forskning och sitt kunnande inom läs- och skrivområdet; hon anlitas av Skolverket som expert inom tidig läs- och skrivundervisning, har anlits av Skolverket för att vetenskapligt leda två Läsliftsprojekt samt varit vetenskaplig ledare och projektansvarig för regeringsuppdraget att utveckla och konstruera ett nationellt obligatoriskt kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet i förskoleklass: *Hitta språket – Kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet i förskoleklass, i grundskolan och sameskolan* samt detsamma för specialskolan. Hon har genomfört en rad fortbildningsinsatser för lärare i grundskolan, förskoleklassen och förskolan. Hon har också verkat som sakkunnig åt ett läromedelsförlag. Alatalo har presenterat sin forskning på nationella, nordiska och internationella forskningskonferenser, publicerat elva fackgranskade vetenskapliga artiklar, en introduktionsartikel till ett specialnummer i en fackgranskad vetenskaplig tidskrift, fem populärvetenskapliga artiklar, två böcker inom läs- och skrivområdet varav en tillsammans

med en medförfattare, varit redaktör för en antologi om läsundervisning (tre upplagor) och publicerat sammantaget åtta olika bokkapitel. Larsson har publicerat en doktorsavhandling 2021, som hon har presenterat på högre seminarium internt samt vid UU och GU. Hon har också genomfört en föreläsning på Skolverkets NCS-konferens för språk-, läs- och skrivutvecklare, samt har ett pågående lokalt praktikutvecklingsprojekt med fokus på läsförståelse i alla ämnen i en kommun. Hon har publicerat en fackgranskad vetenskaplig artikel och fyra populärvetenskapliga artiklar. Tegmark har presenterat forskning för forskargruppen ETL vid Mälardalens universitet. Han har varit koordinator för NorTED, ett nordiskt nätverk för forskarutbildningar inom lärarutbildningsområdet, 2020–2022. Inom ramen för nätverket organiserade han två internationella förkonferenser för nordiska doktorander och seniora forskare. Tegmark har varit pre-examinator för två doktorsavhandlingar vid Åbo universitet i Finland samt betygsnämndsledamot på en disputation. Han har varit fackgranskare för fyra nordiska vetenskapliga tidskrifter samt en amerikansk. Han har haft fackgranskaruppdrag för samlingsvolym, sakkunniguppdrag vid lektorstillsättning samt varit diskutant vid ett flertal avstämningsseminarier i den egna institutionens forskarutbildning. Tegmark har vidare presenterat forskningsresultat om läsning i skolan för lärare i en kommun, medverkat i en intervju i en lärartidskrift och på Sveriges radio. Tegmark har presenterat sin forskning på nationella, nordiska och internationella forskningskonferenser, publicerat tre fackgranskade vetenskapliga artiklar och två populärvetenskapliga artiklar. Vinterek har under granskningsperioden varit ledamot av Skolforskningsinstitutets vetenskapliga råd och även varit ledamot av Forskarutbildningsutskottet vid Högskolan i Kristianstad. På uppdrag av andra lärosäten har hon agerat granskare gällande inrättandet av forskarutbildning, utvärdering av forskarutbildning samt för en åtgärdsrapport av ett lärarprogram underkänt av UKÄ. Vid sex tillfällen har hon varit ledamot av betygsnämnder och även agerat slutläsare för doktorsavhandlingar. Vinterek har haft fackgranskningsuppdrag för svensk, nordisk och australiensisk tidskrift. Hon har presenterat sin forskning på nationella, nordiska och internationella forskningskonferenser, publicerat sex fackgranskade vetenskapliga artiklar, samförfattat en bok och publicerat en populärvetenskaplig artikel och en debattartikel. Vinterek är sedan augusti 2022 senior professor. Flera av de nämnda artiklarna har Alatalo, Tegmark och Vinterek samförfattat. Forskarnas fackgranskade publikationer sammanställs i matrisen nedan.

Antal publicerade fackgranskade forskningsartiklar, böcker, bokkapitel, nivå på Norska listan med HD-affiliering (2018-2022)

Namn	Övrigt/Böcker/ Bokkapitel	Artiklar Nivå 1	Artiklar Nivå 2	På svenska	På engelska	Summa antal
Tarja Alatalo		7	4	4	7	11
Maria Larsson		1			1	1
Mats Tegmark		1	2		3	3
Monika Vinterek		4	2		6	6

3.5 Matematikdidaktiska forskningsgruppen

Den här forskningsgruppen leds av Hanna Palmér som är gästprofessor (20 %) vid institutionen, med sin huvudsakliga tjänst vid Linnéuniversitetet. I gruppen finns följande lektorer: Helena Grundén, Anna Teledahl och Helena Eriksson (anställd på 20 %). Dessutom tillhör fem doktorander forskningsgruppen: Magnus Fahlström (fil.lic.) med projektet *Elements and aspects in the mathematics classroom*, Malin Jones med projektet *The practice*

of lesson planning in mathematics - how is it carried out in Swedish teacher education?, Kristofer Sidenvall med projektet *Bedömning och återkoppling i praktikbaserad matematiklärarutbildning*, Helén Sterner (fil.lic.) med projektet *En algebraisk undervisningspraktik med möjligheter till förståelse av generaliseringar och funktionssamband i tidig algebra* och Maria Walla med projektet *Likvärdig matematikundervisning i förskoleklass – en undervisningsutvecklande studie*. Även lärarutbildare medverkar vid gruppens möten. Den här gruppens forskare har beviljats externfinansierade forskningsmedel som medsökande för följande projekt: Helena Eriksson 8,9 miljoner kr för praktikinriktad matematikdidaktisk forskning och Anna Teledahl 4,3 miljoner kronor om skriftlig kommunikation i matematikundervisning (se Bilaga 1, tabell 5). Den praktik som studeras av gruppens forskare sträcker sig från förskoleklass till lärarutbildning. Exempel på inriktning i de studier som bedrivs är kommunikation, bedömning, återkoppling samt undervisningsdesign med fokus på planering, algebra och likvärdig matematikundervisning. De praktikinrä och teoriutvecklande inriktningarna medför att forskningen har kopplingar till flera andra forskningsfält, till exempel pedagogiskt arbete, pedagogik, filosofi, sociologi och psykologi. Den matematikdidaktiska gruppens medlemmar är nationellt erkända för sina kunskaper: de har tagit fram Skolverksmaterialet Matematiklyftet Problemlösning F–3 samt 4–6 och författar enskilt och/eller tillsammans en rad populärvetenskapliga texter i Skolverkets fortbildningsinsatser. De medverkar också enskilt som granskare av bidrag till internationella matematikdidaktiska forskningskonferenser och tidskrifter. Samtliga är medlemmar i Svensk Matematikdidaktisk förening och flera i SWERA.

Eriksson disputerade 2021 och genomför undervisningsutvecklande forskning inom ramen för en kombinerad tjänst mellan HDa och en kommun. Hon har varit medförfattare på fem populärvetenskapliga artiklar. Hon medverkar också i ett nätverk för matematiklärare i regionen samt i ett internationellt nätverk för forskare och lärare intresserade av Elkonin-Davydov lärandeverksamhet. Eriksson har varit diskutant vid ett avstämningsseminarium, anlitats till en referensgrupp till den statliga utredningen Läsa, skriva, räkna - garanti för tidiga insatser, varit gästföreläsare på en sommarkurs för Sveriges Matematiklärarförening och på ett franskt universitet. Eriksson har presenterat sin forskning vid internationella forskningskonferenser. Grundén har presenterat sin forskning i samband med undervisningsnära insatser i skolan. Hon har också agerat gruppleddare på den internationella matematikdidaktiska forskningskonferensen Cerme 2020, 2021 och 2023 och medverkar i det internationella nätverket Mathematics Education and Society. Hon är fackgranskare åt en internationell vetenskaplig tidskrift. Grundén har presenterat sin forskning vid nationella och internationella forskningskonferenser, publicerat ett fackgranskat bokkapitel, en fackgranskad vetenskaplig artikel, två konferenspublikationer och ett inledningskapitel i proceedings (räknas som en etta på norska listan) samt varit medförfattare på fem populärvetenskapliga artiklar. Palmér har medverkat i organisering av en forskningskonferens för förskoleklassforskare vid HDa. Hon har varit medförfattare på fyra populärvetenskapliga artiklar. Teledahl medverkar i ett nätverk om skrivande i matematik med bland annat University of Austin, Penn State University och HDa. Hon är fackgranskare åt en internationell vetenskaplig tidskrift. Teledahl har presenterat sin forskning vid internationella forskningskonferenser, publicerat en populärvetenskaplig artikel, och två vetenskapliga proceedings publicerade i en internationell konferenspublikation (räknas som en etta på norska listan). Forskarnas fackgranskade publikationer affilierade vid HDa sammanställs i matrisen nedan.

Antal publicerade fackgranskade forskningsartiklar, böcker, bokkapitel, nivå på Norska listan med HDa-affiliering (2018-2022)

Namn	Övrigt/Böcker/ Bokkapitel	Artiklar Nivå 1	Artiklar Nivå 2	På svenska	På engelska	Summa antal
Helena Grundén	1 Bokkapitel	1		1	1	2

3.6 Forskningsgruppen naturvetenskapernas och teknikens didaktik

Forskningsgruppen i naturvetenskapernas och teknikens didaktik är en grupp som samlas för att diskutera vetenskapliga frågor och för att utveckla forskning inom sitt fält. Jörgen Dimenäs är senior professor och leder gruppen. I gruppen finns följande lektorer: Annie-Maj Johansson (docent), Johanne Maad, Susanne Römsing och Lena Skoglund. Susanne Antell (fil. lic) och Terje Hedström är adjunkter i naturvetenskap. Forskningsgruppen har under 2022 varit delaktiga i flera studier som kan karaktäriseras som allt från nystartade till avslutade med publicerade artiklar i vetenskapliga tidskrifter. Ett övergripande tema för gruppens arbete är inriktat på att skriva fram en VR-ansökan eller motsvarande 2023, i projektet *Eco-anxiety in the global classroom - educational strategies about biodiversity in a sustainable perspective*. Här arbetar gruppen som ett kollektiv där fler gruppmedlemmar beräknas kunna ansluta sig till projektet. Till detta görs flera delstudier som är tänkta att bifogas till kommande ansökan. Forskningen är internfinansierad och såväl ämnesdidaktiskt inriktad som inriktad mot pedagogiskt arbete. Johansson har som medsökande beviljats ca 6 miljoner kronor från Vetenskapsrådet i ett forskningsprojekt om språkutvecklande undervisning i bl.a. naturvetenskap och teknik (se Bilaga 1, tabell 4).

I forskningsgruppen finns en medlem av ett redaktionsråd och några som är fackgranskare. Vidare har en varit ledamot i en betygsnämnd. Gruppens medlemmar är också involverade i flera olika nätverk som exempelvis CETIS, WIL och har kontakter med forskare från såväl nationella som internationella universitet. Antell, Dimenäs, Johansson och Maad har samförfattat en publicerad HDa-rapport om arbetsintegrerad utbildning. Dimenäs har dessutom publicerat en bok, tre fackgranskade vetenskapliga artiklar, Johansson har varit medförfattare på en bok, publicerat ett kapitel i en bok. Hon har vidare publicerat fem fackgranskade vetenskapliga artiklar. Forskarnas fackgranskade publikationer sammanställs i matrisen nedan.

Antal publicerade fackgranskade forskningsartiklar, böcker, bokkapitel, nivå på Norska listan med HDa-affiliering (2018-2022)

Namn	Övrigt/Böcker/ Bokkapitel	Artiklar Nivå 1	Artiklar Nivå 2	På svenska	På engelska	Summa antal
Jörgen Dimenäs	2 artiklar 0 på norska listan	1		1	2	3
Annie-Maj Johansson	1 Bokkapitel	5		3	3	6

3.7 Pedagogiskt ledarskap och pedagogiska miljöer

Den här gruppen leds av två seniora forskare, Sara Irisdotter Aldenmyr (professor, 25 % forskningstid 2022) och Gunilla Lindqvist (docent, tjänstgör 20 % vid HDa, huvudsaklig tjänst vid UU). Till gruppen hör även lektorerna Maria Olsson och Susanne Rosén, även Sören

Högberg har tidigare medverkat i forskningsgruppen. Dessutom tillhör följande doktorander gruppen: Therese Friberg med projektet *"Vi vet ju vilka vi pratar om"*. *"Svag elev" som social representation*, Mari Hysing med projektet *Bilddidaktiska val som ger utrymme för aktiva elever och deras visuella kultur*, Monika Hoffman med projektet *De svåra relationernas fenomenologi. Vad händer när relationen mellan lärare och elever blir svår ur ett etiskt relationellt perspektiv?* och Malin Kronqvist-Håård med projektet *Who's got the power? A study of co-operation, power and steering in state-initiated school improvement projects*. De medverkandes forskning har bedrivits med interna medel, Lindqvists forskning dock inte med medel från HDa, men hon har, tillsammans med Maria Olsson beviljats 565 000 kronor för forskning om undervisning i förskolan från Högskolan Dalarnas Skolforskningsfond. Forskningsgruppen pedagogiskt ledarskap och pedagogiska miljöer har under de fem senaste åren mest lockat doktorander och någon adjunkt utöver den mindre grupp av forskare som regelbundet deltagit i gruppens aktiviteter. Specialpedagogiska, etiska, relationella och allmändidaktiska frågor har stått i centrum och aktiviteterna har mestadels bestått av textseminarier.

Irisdotter Aldenmyr har, tillsammans med Sören Högberg, genomfört en nationell forskarutbildningskurs om lärares ledarskap-, villkor och praktik. Hon har föreläst i olika miljöer vid några nationella lärosäten, hon är huvudredaktör för en fackgranskad nationell forskningstidskrift, ledamot i en annan tidskrifts redaktion, medlem i styrelsen för SWERA och har ingått i VR:s bedömningspanel för post-doc-utlysning. Irisdotter Aldenmyr har varit opponent vid en disputation, betygsnämndsledamot vid tre disputationer och diskutant vid en doktorands slutseminarium, vidare sakkunnig vid lektorstillsättningar, en rad docentmeriteringsärenden och några professorstillsättningar. Hon är fackgranskare för flera vetenskapliga forskningstidskrifter. Irisdotter Aldenmyr har varit medförfattare på en bok, varit redaktör för en annan bok samt varit medförfattare på två bokkapitel, publicerat en artikel i en konferensrapport om pedagogiskt arbete och lärarprofessionens vetenskapliga grund, samt två redaktörsgranskade artiklar och två fackgranskade vetenskapliga artiklar. Lindqvist har föreläst vid en rad speciallärar- och specialpedagogutbildningar vid nationella lärosäten. Hon är medlem i redaktionsstyrelsen för en internationell fackgranskad vetenskaplig tidskrift. Hon har varit ledamot i betygsnämnder, diskutant vid doktoranders avstämningsseminarier och sakkunnig vid lektorstillsättningar. Hon har föreläst vid en rad olika verksamheter, organisationer samt vid konferenser. Lindqvist har varit medförfattare för två bokkapitel varav ett i en fackgranskad antologi, en bok samt publicerat en populärvetenskaplig artikel och åtta fackgranskade vetenskapliga artiklar. Hon är också medförfattare på rapport om ökad tillgänglighet i förskola och skola tillsammans med Olsson i samarbete med Specialpedagogiska myndigheten. Olsson ingår i en styrelse för forskningsnätverket Swedish Participatory Action Research Community och har anordnat en konferens i samband med det. Hon har varit gästlärare vid UU en termin, granskare för två nordiska vetenskapliga forskningstidskrifter och sakkunnig vid en lektorstillsättning. Hon har föreläst om bl.a. att leda kollegialt lärande och om handledarskap i uppdragsutbildning för en rad kommuners lärare och förskollärare. Olsson har presenterat sin forskning på nordiska och internationella forskningskonferenser, publicerat en rapport om ett pilotprojekt om förskolan i en kommun, ett bokkapitel och två fackgranskade vetenskapliga artiklar. Rosén har disputerat 2019 med en avhandling om dramaundervisning i skolan. Hon har medverkat i tre nationella nätverk om drama och lärande och presenterat sin forskning där. Hon ingår i styrgruppen för Nätverket för estetiska ämnen i lärarutbildning och har varit svensk representant i redaktionsrådet för den nordiska tidskriften DRAMA. Forskarnas

fackgranskade publikationer affilierade vid HDa sammanställs i matrisen nedan.

Antal publicerade fackgranskade forskningsartiklar, böcker, bokkapitel, nivå på Norska listan med HDa-affiliering (2018-2022)

Namn	Övrigt/Böcker/ Bokkapitel	Artiklar Nivå 1	Artiklar Nivå 2	På svenska	På engelska	Summa antal
Sara Irisdotter Aldenmyr	1 bokkapitel	2		2	1	3
Gunilla Lindqvist		6	2	3	5	8
Maria Olsson		2		2		2

3.8 Forskningsgruppen Samverkan

Den här forskningsgruppen leds av Jan Håkansson (professor, 40 % forskningstid 2022). Forskningens innehåll och orientering återfinns i ett gränsland mellan forskning och praktik, där forsknings- och praktikgrundad kunskap om skola, undervisning, utvärdering och lärande samt styrning, ledning och organisering inom skolväsendet utgör grunden för de frågor som formuleras i såväl forskning som utvecklingsarbete. Till gruppen hör Mattias Gradén, verksamhetsutvecklare vid PUD, där han är projektledare för ULF och PUD (10 % forskningstid 2022). Han har publicerat en fackgranskad vetenskaplig forskningsartikel. Till gruppen hör även en doktorand mot licentiatexamen: Eva-Lena Embretsen med projektet *Förstelärare som lokala skolutvecklingsagenter. En kvalitativ studie av vad som påverkar förstelärares möjligheter att organisera och leda utvecklingsprocesser och hur de beskriver att de agerar inom dessa ramar.*

Håkansson har lett Nationellt forskarnätverk för skolans styrning, organisering och ledarskap under senare år, samt medverkat som ledamot i en styrgrupp för seminarier om Samverkan för bästa skola. Han har också varit gästföreläsare vid Kau och GU. Håkansson är ledamot av ett redaktionsråd för en vetenskaplig forskningstidskrift, har varit gästredaktör vid en annan tidskrift, samt är ledamot i en rad nationella referensgrupper inom utbildningsvetenskap. Han har vidare varit ledamot i betygsnämnder och diskutant vid ett avstämningsseminarium för en doktorand, sakkunnig vid lektorstillsättningar och docentmeriteringsärenden. Håkansson har också fackgranskat en rad manuskript i nationella och internationella vetenskapliga forskningstidskrifter. Håkansson har haft en del nationella sakkunniguppdrag: han har föreläst för Skolverket/SPSM internutbildning inför myndigheternas kvalitetsdialoger med skolhuvudmän, varit sakkunnig i Skolverkets arbete med pilotverksamhet för observationer av undervisningen inom ramen för Samverkan för bästa skola samt i samband med deras framtagande av nationella rekommendationer för läsa, skriva, räkna - tidiga stödinsatser. Han har också varit gästföreläsare vid Skolverkets digitala konferensserie om garantin för tidiga stödinsatser. Han har varit medförfattare på en bok, skrivit en introduktionsartikel i en fackgranskad nationell vetenskaplig tidskrift samt fyra vetenskapliga forskningsartiklar.

Forskarnas fackgranskade publikationer affilierade vid HDa sammanställs i matrisen nedan.

Antal publicerade fackgranskade forskningsartiklar, böcker, bokkapitel, nivå på Norska listan med HDa-affiliering (2018-2022)

Namn	Övrigt/Böcker/ Bokkapitel	Nivå 1	Nivå 2	På svenska	På engelska	Summa antal
Mattias Gradén		1		1		1
Jan Håkansson		3	1	2	2	4

3.9 Forskningsgruppen De samhällsorienterande ämnenas didaktik

Forskningsgruppen De samhällsorienterande ämnenas didaktik leds av Maria Olson, gästprofessor i pedagogiskt arbete på 20 % med sin huvudsakliga tjänst vid SU. Till gruppen hör även professor Sara Irisdotter Aldenmyr och lektorerna Mikael Berg (docent, 20 % forskningstid 2022) och Maria Deldén. Även Sören Högberg har varit med i gruppen men är numera pensionerad. Irisdotter Aldenmyrs forskningsverksamheter presenteras ovan i samband med forskningsgruppen Pedagogiskt ledarskap och miljöer. Även doktorander medverkar i gruppen: Anna Henriksson Persson (fil. lic.) med projektet *Lärares demokratididaktiska överväganden i mellanstadiet (SO-) undervisning* och Karin Årman med projektet *Högstadiееlevens erfarenhet och förståelse av kontroversiella frågor i klassrum präglade av kulturell mångfald*. Utöver dessa personer medverkar ett antal SO-ämnesrelaterade forskare från IKS och IHOV i forskningsgruppen, samt forskare från andra nationella lärosäten. Det systematiska utvecklandet av en SO-ämnesdidaktisk profil vid Högskolan Dalarna som forskningsgruppen systematiskt arbetat med sedan gruppen bildades 2015 kan beskrivas utifrån tre faser. I den första fasen fokuserade gruppen på att kvalificera och synliggöra betydelsen av det osäkra och oväntade i SO-ämnesundervisning i olika skolår i ungdomsskolan, liksom i ämneslärarutbildning. I den andra fasen sattes fokus på relationen mellan SO-ämnenas kunskapsinnehåll och deras potential vad gäller elevers personliga växande och identitet. I fas tre sattes relationen mellan SO-ämnesundervisningen och det omgivande samhället i centrum. Forskningen har skett med interna medel. Olsons forskning har inte finansierats av HDa. Två av forskarna har även beviljats medel från Högskolan Dalarnas Skolforskningsfond: Maria Deldén 450 000 kronor för åren 2021–2022 att dela med en forskare vid IKS och Mikael Berg 341 000 kronor 2020–2022.

Berg, Deldén och Årman har medverkat i arrangerandet av en nationell konferens i historiedidaktik 2022. Berg har organiserat forskningscirklar för lärare i två omgångar, presenterat sin forskning för skolhuvudmän vid några tillfällen och är extern medlem i det vetenskapliga rådet för Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik vid KaU. Han medverkar i det nationella historiedidaktiska nätverket i Sverige. Han har även varit sakkunnig vid två lektorstillsättningar, ledamot i betygsnämnd på ett licentiatseminarium, opponent på ett licentiatseminarium och diskutant vid ett avstämningsseminarium i forskarutbildningen vid HDa. Vidare har han varit fackgranskare för en svensk och två nordiska vetenskapliga forskningstidskrifter. Berg har publicerat två svenskspråkiga populärvetenskapliga artiklar, en debattartikel, varit medförfattare på ett bokkapitel och publicerat sju vetenskapliga forskningsartiklar. Deldén har genomfört ett Erasmusprojekt i samarbete med tre europeiska universitet. Deldén har vidare föreläst vid ett lärosäte i Colombia samt föreläst och genomfört en workshop vid ett annat lärosäte i samma land. Hon har dessutom varit keynote speaker vid en colombiansk nationell konferens i historiedidaktik. Hon har också föreläst för svenska doktorander i historia och för grundskollärare vid en skola. Deldén är även fackgranskare på en nationell vetenskaplig tidskrift. Hon har varit suppleant i betygsnämnd på ett licentiatseminarium. Vidare har Deldén varit medförfattare på två rapporter, en om hållbar utveckling och en om interkulturella perspektiv, och en vetenskaplig forskningsartikel. Högberg har skrivit ett bokkapitel om lärarens professionella identitet i en internationell antologi samt publicerat två fackgranskade vetenskapliga artiklar. Olson har, tillsammans med forskningsgruppen, initierat och genomfört två dubbelsymposier vid två olika konferenstillfällen på den nordiska ämnesdidaktiska konferensen NOFA. Hon är medlem i den nordiska forskargruppen Religion og livstolkning, del av styrgruppen för NOFA, del i ett samverkansprojekt mellan HDa,

regionalt näringsliv och en kommun, vetenskaplig ledare för ett nordiskt samhällskunskapsdidaktiskt kvinnoätverk, en vetenskaplig referensgrupp för ULF-projektet "En bild säger mer än tusen ord"- om visualisering genom modeller i samhällskunskap, och medlem i det samhällskunskapsdidaktiska seminariet, samt det postteoretiska ämnesdidaktiska seminariet vid SU. Olson har genomfört en rad uppdrag inom akademien nationellt och bl.a. även i Norge, exempelvis varit redaktör för en vetenskaplig fackgranskad tidskrift, sakkunnig vid tillsättning av en professur, vid flera tillfällen för docent- och professorsbefordran samt vid tillsättning av lektorer. Olson har också varit föredragshållare vid en nationell Skolverkskonferens om hållbarhet och demokrati samt medverkat i poddar om demokrati i skolan, varit extern expert och medförfattare i en internationell forskningsöversikt om vetenskapligt befästa demokratifrämjande arbetssätt för läraren i sin ämnesundervisning för Skolforskningsinstitutet. Olson har följande publikationer affilierade till HDa: En redaktörsartikel i en nationell vetenskaplig tidskrift, en introduktionsartikel i en internationell forskningsantologi, medförfattarskap i tre böcker samt två bokkapitel. Hon har publicerat en fackgranskad internationell forskningsöversikt om demokratiundervisning till Skolforskningsinstitutet. Olson har publicerat fem fackgranskade vetenskapliga forskningsartiklar. Forskarnas fackgranskade publikationer affilierade vid HDa sammanställs i matrisen nedan.

Antal publicerade fackgranskade forskningsartiklar, böcker, bokkapitel, nivå på Norska listan med HDa affiliering (2018-2022)

Namn	Övrigt/Böcker/ Bokkapitel	Artiklar Nivå 1	Artiklar Nivå 2	På svenska	På engelska	Summa antal
Mikael Berg		7		4	3	7
Maria Deldén		1		1		1
Sören Högberg	1	2		1	2	3
Maria Olson	1 bok, 2 bokkapitel	2	3	1	7	8

3.10 Forskningsgruppen Utbildningshistoria

Den här forskningsgruppen leds av Juvas Marianne Liljas (docent). I gruppen ingår även Madeleine Michaëlsson (lektor), medan Ulrika Norburg (lektor) varit med under sin anställning vid lärosätet under tidigare år. Gruppen har dessutom några medlemmar från IKS, och bjuder även in externa forskare med jämna mellanrum. Forskningsgruppen utgörs sålunda av en tvärvetenskaplig grupp av forskare med en bred samlad kompetens inom det utbildningshistoriska fältet. Gruppens medlemmar är aktiva inom ett internationellt forskningsfält. Forskningsgruppens kompetens handlar i hög grad om att sätta samtida utbildningspolitiska föreställningar, utbildningsvetenskaplig forskning och rådande praxis i historisk och filosofisk belysning. I nuläget arbetar de tillsammans med en studie om lärarutbildningens långa historia i Falun.

Liljas och Michaëlsson har främst bedrivit forskning med interna medel. Liljas har dock, tillsammans med en kollega, erhållit 500 000 från HDa till forskning om internationalisering och hållbar utveckling. Hon har presenterat forskning om internationaliseringsperspektiv för Universitets- och Högskolerådet och Uppsala universitet och vid en internationaliseringskonferens arrangerad av HDa, båda 2018. Hon har vidare varit gästföreläsare vid ett europeiskt lärosäte, medverkat i Nätverket för internationalisering av lärarutbildning i Sverige och i nätverket Uppsala Studies of History and Education. Liljas är

med i några nationella och nordiska utbildningshistoriska nätverk. Hon har varit ordinarie ledamot i betygsnämnd vid två licentiatseminarier. Hon har varit ledamot i Lärarutbildningskonventet 2015–2021, haft interna uppdrag mot mobilitet och internationalisering, varit sakkunnig i ett befordringsärende och vid två lektorstillsättningar och haft uppdrag som slutläsare av en doktorsavhandling och en licentiatuppsats vid institutionens forskarutbildning. Liljas har också föreläst om utbildningshistoriska perspektiv för omgivande samhälle vid tre tillfällen och medverkat som vetenskaplig kommentator i en dokumentär i SVT. Liljas har presenterat sin forskning vid nationella, nordiska och internationella forskningskonferenser med peer-reviewförfarande för deltagande, publicerat en populärvetenskaplig artikel, en recension i en svensk tidskrift för musikforskning, varit medförfattare på en rapport om internationaliseringsperspektiv och publicerat fyra fackgranskade vetenskapliga forskningsartiklar. Michaëlsson har varit gästföreläsare vid ett europeiskt universitet. Hon har medverkat i ett redaktionsråd för en nationell fackgranskad vetenskaplig tidskrift, varit lektor vid nordiska och internationella vetenskapliga tidskrifter samt varit diskutant vid tre avstämningsseminarier i forskarutbildning. Michaëlsson har varit sessionsansvarig vid en internationell utbildningshistorisk konferens och om arbetsintegrerad lärarutbildning vid Universitetskanslersämbetets lärarutbildningskonferens. Michaëlsson har varit ledamot i Lärarutbildningskonventet 2020–2022. Hon har presenterat sin forskning vid tre internationella forskningskonferenser med peer-reviewförfarande för deltagande, publicerat en rapport om arbetsintegrerad lärarutbildning, en redaktionsartikel i en nationell vetenskaplig tidskrift, tre bokkapitel om svensk utbildningshistoria, en fackgranskad artikel på franska i en vetenskaplig tidskrift och ytterligare tre fackgranskade vetenskapliga forskningsartiklar. Hon har producerat läromedel för grundskola och lärarutbildning. Michaëlsson bedriver gränsöverskridande och mångvetenskaplig forskning som kopplar ihop utbildningshistoriska perspektiv med medicin och farmaci. Forskarnas fackgranskade publikationer sammanställs i matrisen nedan.

Antal publicerade fackgranskade forskningsartiklar, böcker, bokkapitel, nivå på Norska listan med HDa affiliering (2018-2022)

Namn	Övrigt/Böcker/ Bokkapitel	Artiklar Nivå 1	Artiklar Nivå 2	På svenska	På engelska	Summa antal
Madeleine Michaëlsson	1 bokkapitel	3	1		3+ en på franska	5
Juvas Marianne Liljas	1 bokkapitel	3		1	3	4

3.11 Yrkesdidaktiska forskningsgruppen

Ledaren för den här gruppen är Per Andersson, gästprofessor på 20 % med sin huvudsakliga anställning vid Linköpings universitet där han ingår i en forskningsmiljö med inriktning vuxenpedagogik och yrkesdidaktik. I gruppen medverkar lektorerna Anna Annerberg (27 % forskningstid 2022) och Barbara Wallsten (19 % forskningstid 2022) samt doktoranden Åsa Kindevåg projektet *Möjligheter för vuxna andraspråkselever att lära sig för yrket önskvärda normer, värderingar och förhållningssätt – Med fokus på vård- och omsorgselever inom äldreomsorgen*. Gruppen är under uppbyggnad och fler lärare deltar i aktiviteter men är inte aktiva inom forskning i nuläget. På mötena presenteras dels egen forskning, dels bjuds externa forskare in för presentationer av och diskussioner kring aktuell forskning. Forskningen genomförs med interna forskningsmedel. Per Andersson har en rad vetenskapliga meriter: Han ingår i ledningsgruppen för konferensen Nordyrk och har presenterat sin forskning där. Han ingår i Lärarförbundets Vetenskapliga råd, är

huvudredaktör för tidskriften Nordic Journal of Vocational Education and Training, har uppdrag som fackgranskare för olika vetenskapliga tidskrifter, är sakkunnig vid tjänstetillsättningar, sakkunnig/expert i UKÄ:s slutförda utvärdering av landets yrkeslärarutbildningar, sakkunnig i pågående utvärdering av forskning vid institution på Roskilde universitet och har uppdrag som opponent och i betygsnämnder, samt som diskutant på seminarier i olika skeden av avhandlingsarbeten. Andersson ingår också som forskarrepresentant i expertnätverk för validering inom ramen för Nordiskt nätverk för vuxnas lärande. Han har inga publikationer affilierade vid HDa. Annerberg har varit vetenskaplig ledare för en konferens som riktade sig mot lärare, utvecklingsledare och IKT-personal från svenska lärosäten. Hon medverkar i nätverken Nordiska literacynätverket, SwePep och PAT-chat. Hon är fackgranskare för två nationella och en internationell vetenskaplig tidskrift. Hon har föreläst om gymnasielärares skrivande för gymnasieelever i regionen. Annerberg har presenterat sin forskning vid två nordiska och en internationell forskningskonferens och publicerat en vetenskaplig forskningsartikel (se matris nedan). Wallsten har genomfört en föreläsning för verksamma språklärare, varit medlem i International Society for Research on Textbooks and Educational Media, är aktiv i Språklärarnas riksförbund. Hon har publicerat en populärvetenskaplig artikel på svenska.

Antal publicerade fackgranskade forskningsartiklar, böcker, bokkapitel, nivå på Norska listan med HDa-affiliering (2018-2022)

Namn	Övrigt/Böcker/ Bokkapitel	Artiklar Nivå 1	Artiklar Nivå 2	På svenska	På engelska	Summa antal
Anna Annerberg		1		1		1

4. Forskningens inriktning och dess relation till utbildning inklusive forskarutbildning

Forskningen som bedrivs vid ILU är organiserad i elva forskningsgrupper som beskrivits ovan. Vårt att framhålla är att dessa grupper är skapade respektive framväxta med utgångspunkt i de grundläggande lärarutbildningsprogram och lärarutbildningsämnen som finns vid institutionen (se beskrivning av kunskapsområdet). Mer specifikt gäller detta förskollärarexamen (UVK, VFU och det förskolepedagogiska området), grundläraresexamen F-3 och 4-6 (UVK, VFU samt matematik, SO, NO/teknik och bild), ämnesläraresexamen (UVK, VFU samt matematik och bild) och yrkesläraresexamen (UVK, VFU och yrkesdidaktik). Utöver dessa grundläggande professionsutbildningar har institutionen också ett ansvar att forskningsförankra de relativt omfattande samverkansuppdrag som högskolan bedriver, såsom exempelvis SBS (Samverkan för Bästa Skola), Matematiklyft, handledarutbildningar och övrig kompetensutveckling för lärare och skolledare. Därtill härbärgerar ILU, förutom program på grund- och avancerad nivå, även magisterprogram och forskarutbildning i pedagogiskt arbete. Dessa utbildningars inriktning speglar till stor del den forskarkompetens som finns vid ILU och övriga institutioner vid lärosätet som har forskare inom lärarutbildningsområdet.

Alla forskningsgrupper förväntas ta ansvar för att forskningen bidrar till utveckling av utbildningarna. Riktade utlysningar gällande såväl lektors- som doktorandtjänster görs för att förstärka behovsidentifierad forskningsförankring inom lärarutbildningarna.

Doktorandutlysningar sker vartannat år. Sammantaget inriktas forskningsgruppernas forskning mot hela utbildningssystemets praktik: förskola, grundskola, gymnasium och högre utbildning som företrädesvis är lärarutbildning.

Det som är utmärkande för institutionens lärarprofessionsinriktade forskning är att den i hög grad hämtar sina syften och frågeställningar såväl som sin empiri från pedagogiska praktiker. Med ett fåtal undantag kan forskningen vid institutionen därför beskrivas som praktikinriktad i betydelsen att den bedrivs i anslutning till pågående pedagogisk praktik, varav en del även har direkt praktikutvecklande inslag, exempelvis den forskning som bedrivs inom ramen för ULF (Utbildning, Lärande, Forskning). Forskningsverksamhet och utbildningar påverkar således varandra i ömsesidig riktning. I samverkan med omgivande samhälle, förskola och skola, i samband med exempelvis VFU i lärarutbildning och PUD:s nätverk, uppmärksammas potentiella forskningsområden som är relevanta för lärarutbildning och förskole- och skolverksamheter. Detta innebär att forskningens innehåll och orientering återfinns i ett gränsland mellan forskning och praktik, där forsknings- och praktikgrundad kunskap om skola, undervisning, utvärdering och lärande samt styrning, ledning och organisering inom skolväsendet utgör grunden för de frågor som formuleras i såväl forskning som utvecklingsarbete.

Forskningen kommer utbildningen till del på flera sätt, exempelvis genom forskningsartiklar och läromedel som används som kurslitteratur och genom att forskande lärare medverkar i undervisning, har kursansvar och är examinatorer på alla nivåer i utbildningarna. Ytterligare en viktig faktor för att forskningsförankra lärarutbildningarna är att adjunkter i lärarutbildningen har möjlighet att tillhöra någon av forskningsgrupperna och där delta aktivt i diskussioner om aktuell forskning. Dessutom är institutionens högre utbildningsvetenskapliga seminarium öppet för alla. Därtill bidrar ILU:s ämnesmöten (i pedagogiskt arbete, bild, matematikdidaktik samt naturvetenskapens och teknikens didaktik) till att synliggöra aktuell lärarutbildningsrelevant forskning då forskare bjuds in att presentera och diskutera sina forskningsprojekt för alla medarbetare i ämnet.

Forskningens inriktning i relation till institutionens utbildningsverksamhet kan också beskrivas i termer av temaområden som spänner över skolformer såväl som skolämnen. Dessa temaområden återfinns som centrala aspekter och mer generella lärandemål i våra lärarutbildningar. Nedan ges exempel på centrala temaområden som bidrar till att utveckla den lärarutbildningsinriktade kunskapsbasen.

Hållbar utveckling är ett intresseområde för flera av institutionens forskare och inriktas till stor del mot att generera kunskap om hur undervisning i, om och för hållbar utveckling tolkas och hanteras på olika sätt i förskola, skola och lärarutbildning. Forskning inriktad mot *estetiska uttrycksformer* i förskola, skola och lärarutbildning genererar kunskap om hur estetiska lärprocesser kommer till uttryck, hur visuell kultur påverkar didaktiska val i undervisning och hur estetiskt kunnande kan komma till uttryck i olika skolformer.

Digitalisering och användning av digitala verktyg i förskola, skola och lärarutbildning utgör studieobjekt i ett antal projekt. Forskning som avser att öka förståelsen av olika perspektiv på *kunskap och kunskapsformer* i skolan, *ämneskunnande* och vad som kan känneteckna olika ämnens kunskapstraditioner, är centrala temaområden. Vidare pågår det forskning som berör perspektiv på *lärande och bedömning* och hur *återkoppling* förstås och kommer till uttryck. Didaktiska perspektiv på forskning om *läsning och skrivning* i olika ämnen och skolformer är ytterligare ett temaområde. Därtill finns forskning som handlar om *ämneslitteracitet*, som fokuserar på ämnesspecifika sätt att utveckla och kommunicera kunskaper, samt att kunna avkoda, tolka och producera ämnestexter i relation till gällande normer och praxis. *Relationella aspekter, bildning och demokrati* i förskola och skola utgör fokus för flertalet forskare. Skolan som organisation beforskas huvudsakligen av forskare i

forskningsgrupperna Samverkan och Utbildningshistoria.

Forskarnas kompetenser tas tillvara på ett flertal olika sätt. Inriktningen är att samtliga lärare bör ha utrymme i sin tjänst för undervisning, kursansvar och kursutveckling. Även om detta utrymme skiftar på det individuella planet är detta en inriktning som kan bidra till att forskande lärares kompetenser tas tillvara i lärarutbildningen. I nuläget är alla heltidsanställda forskande lärare engagerade i undervisningen på något sätt. Främst har de undervisning och kursansvar i de program och kurser som har nära relation till de kunskapsområden som de själva har forskningserfarenhet av, ämnesdidaktiskt inriktade såväl som UVK-kurser och verksamhetsförlagd utbildning. Forskande lärares kompetens är också efterfrågad i institutionens kvalitets- och utvecklingsarbete, t.ex. i samband med interna och externa kvalitetsutvärderingar.

Det är också institutionens seniora och forskningsaktiva lärare som utgör stommen i forskarutbildningen i pedagogiskt arbete. Förutom utveckling av och undervisning inom olika forskarutbildningskurser medverkar dessa lärare som huvud- och biträdande handledare till en eller flera av våra doktorander. ILU:s forskare anlitas även i flera samverkansuppdrag som organiseras av PUD. Forskarnas särskilda vetenskapliga kompetens utgör grunden för medverkan i dessa projekt.

Pågående samtal förs inom ILU kring hur forskares kunskapsproduktion på ett kontinuerligt och systematiskt sätt tas tillvara i våra olika utbildningar. I några forskningsgrupper inbjuds studerande i magisterprogrammet i pedagogiskt arbete in för att presentera och diskutera sina uppsatsprojekt, och det finns planer på att utvidga denna samverkan ytterligare. Studenters medverkan i forskningsprojekt är också föremål för diskussion eftersom detta förekommer relativt sparsamt.

4.1 Värdering av relationen forskning och utbildning

De forskande lärarna vid institutionen har en mängd vetenskapliga kompetenser och olika slag av beprövad erfarenhet inom sina forskningsområden. En del har disputerat för många år sedan och byggt upp sin kompetens genom forskning, utbildning och samverkan under årens lopp, medan andra har disputerat under senare år eller nyligen. Dessutom pågår en rad doktorandprojekt inom olika praktikinära kunskapsområden. Här värderas hur den faktiska forskningsverksamheten under de senaste fem åren, snarare än de ingående forskarnas kompetens, bidrar till att stärka den vetenskapliga grunden i de utbildningar som ILU ansvarar för. Det innebär en värdering av miljöns sammantagna ämnes- och ämnesdidaktiska vetenskapliga forskning samt forskning inom mer allmänna områden inom den utbildningsvetenskapliga kärnan: didaktik, lärares ledarskap inklusive värdegrundsfrågor och sociala relationer, betyg och bedömning, specialpedagogik, barns och elevers utveckling och lärande, utvärdering och utvecklingsarbete.

Det förskolepedagogiska området i förskollärarytbildningen har relativt god forskningsförankring med fyra forskande lärare, en gästprofessor och tre doktorander. Den sammantagna forskningen med förskoleinriktning i ämnesområdena svenska, matematik, SO, naturvetenskap, teknik, idrott och hälsa och bild, saknas helt eller förekommer endast hos enstaka forskare eller doktorander. Däremot pågår det en del forskning om övergripande perspektiv inom kunskapsområdena skolans styrning och organisation, didaktik och ledarskap, sociala relationer och specialpedagogik mot förskoleområdet, medan områdena utveckling och lärande och betyg och bedömning inte beforskas av förskoleinriktade forskare. Sammantaget kan det sägas att miljön gällande förskoleforskning

behöver stärkas för att kunna skapa en kritisk massa i det vetenskapliga samtalet för att integrera forskning och utbildning.

Inom kärnämnenäna matematik och svenska genomförs didaktisk forskning av lektorer, en professor och doktorander vid ILU i riktning mot grundlära- och ämneslära- programmen. Forskning i svenska och svenska med didaktisk inriktning bedrivs även vid Institutionen för språk, litteratur och lärande, där även svenska som andraspråk har en god forskningsbas. I båda svenskämnenäna pågår forskning mot samtliga lära- utbildningar. Vid ILU finns två forskare med inriktning engelskdidaktik, medan övriga finns vid ISLL. De samhällsvetenskapliga ämnenäna didaktik har gott om seniora forskare och ett par doktorander, forskningen genomförs främst mot ämneslära- programmet 7–9 och Gy. Forskare med historiedidaktisk och religionsdidaktisk forskning finns även vid IKS. I naturvetenskapens didaktik finns ett par didaktiskt inriktade forskare. Forskning om teknikdidaktik bedrivs i riktning mot grundskolans årskurser av en senior forskare. Didaktisk forskning inom idrott och hälsa bedrivs av en senior forskare vid ILU och en vid IHOV där även tre doktorander i pedagogiskt arbete är placerade. Deras forskning är i huvudsak riktad mot ämneslära- programmet 7–9 och Gy, men också mot lära- utbildning generellt. Den bilddidaktiska forskningen vid institutionen är riktad mot samtliga lära- program, medräknat de två doktoranderna. Sammantaget kan det konstateras att institutionens ämnesdidaktiskt inriktade forskning i hög grad riktas mot grundskolans högstadium och gymnasieskolan, och att den behöver stärkas mot grundskolans låg- och mellanstadium.

Vad gäller forskningens bidrag till att stärka de mer allmänna lära- kompetenserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, har en rad seniora forskare, lektorer och doktorander forskningssyften och teoretiska perspektiv som utvecklar kunskap inom dessa områden. Särskilt lära- utbildningskurser inom didaktik, vilket innefattar undervisning och lärande, lära- res ledarskap samt sociala relationer har en stark generell forskningsförankring. Forskning om betyg och bedömning, utvärdering och utvecklingsarbete, med inriktning mot grundlära- programmet F–3 och 4–6 bedrivs i någon mån. Vetenskapsteori och forskningsmetodik är samtliga forskare väl insatta i eftersom miljöns forskning genomförs med en rad olika metoder och teoretiska perspektiv. Denna kunskap bidrar starkt till lära- utbildningens kurser i vetenskapsteori, vetenskapliga metoder och studenternas examensarbeten. Nämnas kan att en av professorerna vid institutionen har skrivit och publicerat två böcker om forskningsmetodik och handledning som används i lära- utbildning nationellt. Den yrkesämnesdidaktiska forskningen är under uppbyggnad med stöd av en gästprofessor. Sammantaget pågår det relativt mycket forskning vid den egna institutionen för att forskningsförankra den utbildningsvetenskapliga kärnan när det gäller grundlära- och ämneslära- programmen. Men även här behövs mer riktad forskning mot grundlära- programmet, och även yrkeslära- programmet.

5. Samverkansarbete och samhällsspridning

Samverkan med förskolor och skolor i regionen sker i hög utsträckning via PUD men också genom att enskilda forskare blir kontaktade av exempelvis Skolverket, Specialpedagogiska myndigheten eller enskilda skolor. Inom ramen för den omfattande samverkansverksamhet som bedrivs via PUD genomförs huvudsakligen praktikinära forskning. Detta kommer till uttryck på olika sätt, till exempel i samband med skolutvecklingsprojekt, ULF-forskning, följeforskning i samverkan med kommuner, förskolor och skolor eller i projektet SBS. Många forskare vid institutionen har via PUD medverkat i uppdragsutbildningar med inriktning mot

specifika kunskapsområden, både i längre projekt (exempelvis SBS) såväl som kortare utbildningsinsatser på enskilda skolor. Exempel på sådana utbildningsinsatser är föreläsningar och utbildningsdagar inom områden som läs- och skrivdidaktik, matematikdidaktik, specialpedagogik, betyg och bedömning, formativt lärande, formativ undervisning, formulering av kursplaner och betygskriterier och tolkning av nya såväl som reviderade kursplaner.

Profilerade forskare inom flera forskningsområden har i direktkontakt samverkat med Skolverket och i viss mån Specialpedagogiska myndigheten och näringsliv. Detta samverkansarbete har bland annat inneburit utveckling och revidering av kursplaner och ämnesplaner (exempelvis i ämnena bild, idrott och hälsa, svenska, svenska som andraspråk); utveckling av Skolverksmaterial i samband med fortbildningsinsatser; ledning av projekt inom Läslyftet och Matematiklyftet samt skapande av en rad fortbildningsmoduler inom dessa områden; genomförande och ledning av fortbildningsinsatser för lärare och förskollärare; sakkunniguppdrag vid framtagandet av nationella rekommendationer för tidiga stödinsatser samt produktion av en rapport om ökad tillgänglighet i förskola och skola. Dessutom ansvarar lärosätet för utvecklandet och utformandet av ett nationellt obligatoriskt kartläggningmaterial i språklig medvetenhet i förskoleklass i grundskolan och sameskolan samt specialskolan. Det arbetet har letts av en av professorerna vid institutionen. Vidare har en forskare deltagit i ett samverkansprojekt där fokus varit på att hitta vägen till framtidens kompetensförsörjning, ett samverkansprojekt mellan HDa, regionalt näringsliv och en kommun. Ytterligare exempel på samverkan via PUD är forskningscirklar på skolor där forskare medverkat som ledare.

Institutionens forskningsverksamhet bidrar således till samverkan och samhällsnytta på flera sätt. Utöver den utbildningsvetenskapliga kunskap som skapas för samhällets bästa, möjliggör samverkan med myndigheter och skolaktörer att exempelvis förskollärare och lärare, tillsammans med forskare, identifierar ytterligare kunskapsbehov, vilket bidrar till att nya forskningsfrågor synliggörs. Dessa identifierade områden ger i flera fall näring till nya forskningsprojekt och därmed utveckling av såväl förskolans och skolans praktiker som lärarutbildningar.

5.1 Spridning av forskningsresultat, deltagande i samhällsdebatt, framträdande i media

Institutionens forskare och doktorander har kunnat synliggöra och diskutera sin forskning på nätverksträffar för regionens verksamma förskollärare, lärare, rektorer och skolhuvudmän i form av exempelvis evenemang som Dalatorget och Dala skolforum (mötesplatser för lärare, studenter, skollärdare och medarbetare vid lärarutbildningar), samt vid öppna föreläsningar på exempelvis Forskarfredag. Vidare bjuder institutionens lärarutbildare regelbundet in verksamma förskollärare och lärare till ämnesdidaktiska nätverksträffar. Dessa träffar är kostnadsfria för deltagarna och finansieras delvis av PUD. Träffarna utgör forum för ömsesidig diskussion avseende forskning och beprövad erfarenhet.

Ett tjugotal nätverkskonferenser och seminarier där verksamma personer inom utbildningsväsendet har bjudits in har arrangerats av PUD och forskningsgruppen Samverkan. Ytterligare konferenser, seminarier och nätverksträffar arrangeras av forskare vid institutionen, dit även verksamma förskollärare, lärare och skolhuvudmän bjudits in. Under perioden 2018–2022 har forskare vid ILU arrangerat fyra konferenser, några symposier och ett tiotal nätverksträffar samt en rad seminarier. Forskarna har dessutom presenterat sin forskning vid konferenser, nationella nätverksträffar och stämmor

arrangerade av verksamma lärare.

Vidare har böcker och kapitel i böcker som riktar sig till lärarstudenter och verksamma förskollärare, lärare, tränare och skolhuvudmän författats av institutionens forskare, ofta i samverkan med andra forskare. Sammantaget utgörs dessa av ett trettiotal kapitel i förlagsutgiven kurslitteratur, ett tiotal böcker vid nationella och internationella förlag, en rad populärvetenskapliga artiklar på svenska samt några debattartiklar. Sammantaget har en lång rad böcker och bokkapitel författats och publicerats i flera upplagor, vilka används i lärarutbildningar såväl nationellt som i nordiska sammanhang, men även till viss del internationellt. Forskare har också framträtt i media via intervjuer i press och radio samt i publicerade poddar. Mer detaljerade uppgifter avseende publikationer presenteras ovan i avsnitt 3.

5.2 Värdering av samverkansarbete och samhällsspridning

En tydlig styrka för samverkan är tillgången till PUD:s nätverk i regionen, vilket bidrar till att skapa kontaktytor mellan forskare och förskol- och skolverksamheter. Genom PUD:s upparbetade organisation med skolhuvudmän synliggörs behov av skolutveckling och forskning i regionens förskolor och skolor. Denna samverkan är inte enbart viktig för kommunerna, utan bidrar också till att institutionens forskare hittar forskningsobjekt och arenor för sina projekt, vilket sammantaget möjliggör att viktig kunskap för förskola, skola och lärarutbildningar utvecklas.

En annan tydlig styrka är att så många forskare vid institutionen bidrar till samverkansarbete och samhällsspridning. Vad gäller samhällsspridningen kan det dock utvecklas ännu mer bland annat genom att forskare är mer aktiva i den mediala debatten om skola, kunskap, undervisning och lärande. Exempelvis behöver institutionens forskning synliggöras mycket tydligare på lärosätets hemsidor så att externa läsare får information om ny kunskap som genereras. Många av institutionens forskare är måna om att publicera sig även på svenska och även med öppen tillgång för att göra forskning mer lättillgänglig för lärare och studenter. Den s.k. tredje uppgiften behöver värdesättas och uppmuntras tydligare av institutionsledningen.

6. Summeringar och blickar framåt

När vi summerar den omfattande genomlysning av institutionens forskningsverksamhet som arbetet med denna självvärdering har inneburit, kan vi se ett flertal tydliga styrkor som vi kan bygga vidare på. Samtidigt har vi identifierat ett antal utvecklingsområden som vi behöver bli bättre på för att nå våra högt satta mål om att vara ett lärosäte som ligger i framkant när det gäller forskning om lärarprofessionernas och lärarutbildningens gemensamma kunskapsbas.

6.1 Styrkor

En genomgående styrka i forskningens inriktning och genomslag är dess tydliga samhällsrelevans, för pedagogisk praktik såväl som policy. Forskningen bidrar med fördjupad kunskap, inte bara om hur den pedagogiska praktiken i förskola, skola och högre utbildning är beskaffad, utan även om hur den kan och bör utvecklas för att möjliggöra hållbara lärarprofessioner som kan verka för en hållbar samhällsutveckling. Forskningen har på så vis ett tydligt etos i syfte att utveckla kunskap som kan göra skillnad för såväl lärare och barn/elever/studenter som samhället i stort. Mer konkret kommer denna starka

samhällsrelevans till uttryck i forskningens praktisknära karaktär. Det faktum att merparten av institutionens forskning bedrivs inom ramen för någon form av institutionell pedagogisk praktik gör också att dess praktiska tillämpbarhet och trovärdighet stärks, något som bekräftats av de återkommande Skolverkuppdrag som högskolan blivit engagerad i.

En annan styrka är forskningens nära koppling till institutionens utbildnings- och samverkansuppdrag. Den forskning som bedrivs fyller en viktig funktion i att forskningsförankra centrala delar av våra grundläggande lärarutbildningar, vår magister- och forskarutbildning, samt våra samverkansuppdrag. Samtidigt har vi identifierat behov av att bedriva betydligt mer forskning med inriktning mot vissa specifika områden (se nedan).

Forskningsverksamhetens relativt goda förutsättningar ser vi som ytterligare en styrka. Det faktum att alla disputerade lärare nu erbjuds en schablonutdelning motsvarande 20 procent under ett helt år möjliggör för institutionens forskande lärare att planera sin forskningstid genom att avsätta regelbundna forskningsdagar eller att koncentrera forskningstiden till vissa perioder. Dessutom finns möjlighet att erhålla särskilda meriteringsmedel under en begränsad period. Den delvis samfinansierade Skolforskningsfonden är ytterligare ett exempel på de goda möjligheter till forskningsfinansiering som institutionens lärare har haft och fortfarande har tillgång till.

Vi ser också vår relativt kraftigt utbyggda forskarutbildning i pedagogiskt arbete som en styrka i institutionens samlade forskningsverksamhet, något som bekräftades av den nyligen avslutade utvärdering som genomfördes av Forskarutbildningsnämnden (FUN) med stöd av två sakkunniga externa professorer som granskare. Bland annat lyfts styrkan i vår relativt breda och inkluderande definition av området för forskarutbildning samtidigt som det finns en tydlig kärna som fokuserar lärarprofessionen och det pedagogiska arbetet. Även den aktiva seminarieverksamheten och den breda handledarkompetensen med både interna och externa handledare lyfts som styrkor, liksom den väl utvecklade samverkan mellan HDa och skolhuvudmännen i regionen genom PUD.

6.2 Utvecklingsområden

En utmaning för institutionens forskningsverksamhet är dess relativt breda uppdrag att forskningsförankra fyra lärarexamina, från förskolläraryrket till yrkeslärarexamen, samt sex lärarutbildningsämnen (ma, bd, so, no, tk) inom grund- och ämneslärarexamen. Vår genomgång av nyligen genomförd och pågående forskning i relation till institutionens utbildningsuppdrag inom lärarutbildningarna visar att framför allt de förskole- och grundskole- respektive yrkesämnesdidaktiska områdena är i behov av ytterligare förstärkning. Riktade satsningar har genomförts i form av gästprofessorer, meriteringsuppdrag och doktorandutlysningar mot dessa inriktningar, men vi bedömer att insatser fortsatt måste göras för att säkerställa långsiktiga och hållbara forskningsmiljöer inom dessa områden. Vid skrivande stund pågår sådana rekryteringar.

Det faktum att forskningsgrupperna framför allt är ämnesdidaktiskt inriktade gör att forskning mot mer allmäntdidaktiska och UVK-relaterade delar av lärarutbildningen inte blir synliggjorda på samma sätt. Vår genomgång av nyligen genomförd och pågående forskning i relation till institutionens utbildningsuppdrag inom lärarutbildningarna visar att gemensamma delar som barns/elevs utveckling och lärande, bedömning och betygsättning, sociala relationer, ledarskap och konflikthantering, utvärdering och utvecklingsarbete och specialpedagogik inte är lika omfattande som den specifikt ämnesdidaktiska forskningen. Detta gäller framför allt sådan forskning med inriktning mot

förskola, förskoleklass och grundskolans tidigare år. En del av denna forskning bedrivs idag av doktorander, varför ett viktigt utvecklingsområde är att skapa goda förutsättningar för dessa doktorander att fortsätta sin forskning vid vårt lärosäte när de är klara. Vid skrivande stund pågår utvecklande av postdoc-tjänster vid institutionen. Även riktade nyrekryteringar av forskare inom områden där vi saknar kompetens är nödvändigt

En konsekvens av institutionens breda utbildningsuppdrag är att forskningen tenderar att bli behovsstyrd snarare än nyfikenhetsstyrd, och utgörs av praktknära tillämpning snarare än grundforskning. Samtidigt som detta är en del av en medveten strategi för att säkerställa utbildningarnas forskningsförankring, riskerar forskningens bredd att ske på bekostnad av dess djup samt möjligheten att koncentrera forskningen till ett mindre antal spetsfrågor. Det mesta av institutionens forskning kan därför karaktäriseras som normalforskning, dvs. vi förbättrar kunskapen om sådant vi redan vet en hel del om utan att i grunden ifrågasätta de mer eller mindre vedertagna sanningar som byggts upp kring dagens pedagogiska praktik och policy. För att vår forskningsverksamhet ska kunna bli mer banbrytande krävs en tydligare satsning på forskarsamarbeten och kontinuitet där flera projekt inom samma område ges förutsättningar att bygga vidare på varandra så att kunskap kan ackumuleras över tid. En sådan satsning skulle också öka möjligheten till ännu fler externfinansierade projekt där ILU-affilierade forskare står som huvudsökande liksom antalet publikationer i högrankade tidskrifter.

Ytterligare ett viktigt utvecklingsområde för institutionens forskningsverksamhet är att stärka de internationella forskningssamarbetena. Även om deltagandet i internationella nätverk och forskningskonferenser är välutvecklat, så är det endast en mindre andel av institutionens forskare som medverkar i gemensamma forskningsprojekt tillsammans med internationella forskare.

6.3 Möjligheter

Som nämnts ovan präglas institutionens forskningsverksamhet av en stor bredd som kan göra det svårt för enskilda forskningsgrupper att uppnå ett tillräckligt djup och en tillräckligt omfattande kritisk massa inom sina respektive verksamheter. När nu inriktningarna för de två forskningsprogrammen Ledarskap/lärarskap i pedagogiska praktiker och Ämneslitteracitet, läsning och skrivning i alla ämnen och skolformer är utstakade, skapas möjligheter för närmare samarbeten mellan forskare från olika forskningsgrupper. Vi ser en stor potential i forskningsprogrammen som då kan fungera som ämnesdidaktiskt övergripande kunskapsnav.

Forskarutbildningen i pedagogiskt arbete har redan lyfts fram som en av styrkorna i institutionens existerande forskningsverksamhet, men vi bedömer också att den inrymmer ytterligare potential för forskningens framtida utveckling. Dels ser vi en möjlighet i att ännu tydligare knyta kommande doktorandutlysningar till ovanstående forskningsprogram, dels ser vi en möjlighet i att någon eller några av institutionens starka forskningsgrupper utformar större forskningsprojekt som inkluderar mer skräddarsydda doktorandtjänster.

En hittills relativt outnyttjad möjlighet för att stärka forskningens koppling till utbildning på grund- och avancerad nivå (och vice versa) är genom lärarstudenters och magisterstudenters examensarbeten som skulle kunna knytas tydligare till forskningsgrupperna och till pågående forskningsprojekt. Detta skulle också göra institutionens forskning mer synlig bland våra studenter och göra dem medvetna om de möjligheter som finns för fortsatta forskarstudier när de är klara.

6.4 Risker

Institutionens totala verksamhet är beroende av den lärar- och forskarkompetens som vi lyckas attrahera, behålla och utveckla – på en arbetsmarknad som är alltmer konkurrensutsatt i takt med ökade krav på mätbara kvalitetsindikatorer. Detta gör att det kan vara svårt för ett mellanstort lärosäte som HDa att rekrytera och behålla disputerad personal, och i synnerhet sådan med senior forskarkompetens. Även om detta är en utmaning för all vår verksamhet, blir den särskilt tydlig när det gäller undervisning inklusive handledning på avancerad nivå och forskarnivå. Bemanningen av de grundläggande lärarutbildningarna, liksom magister- och forskarutbildningarna, med vetenskapligt kompetenta lärare har krävt rikligt med tid från våra disputerade lärare, vilket gör att många av de forskande lärarna upplever svårigheter att fullt ut utnyttja sin forskningstid.

För att kunna rekrytera och behålla forskarkompetent personal krävs att ILU är en attraktiv arbetsplats där medarbetare känner att deras kompetens tas tillvara och att de har möjlighet att utvecklas som forskande lärare i en konstruktiv och kreativ forsknings- och utbildningsmiljö. Även om skapandet av en sådan arbetsmiljö är alla medarbetares ansvar, åligger ett extra stort ansvar på ansvariga chefer. HDa i allmänhet, och ILU i synnerhet, har genomgått en turbulent omorganisation som även präglats av delvis bristande eller frånvarande ledarskap. Betydelsen av stabilitet och kontinuitet bland institutionens linjechefer kan därför inte underskattas.

Ytterligare en potentiell risk för institutionens såväl som hela lärarutbildningsområdets forskningsverksamhet är att den organisatoriska splittring som många upplever mellan institutionerna i och med omorganisationen, ska förvärras i den kommande campusflytten av en eller flera miljöer. Denna potentiella risk måste bemötas med en tydligare samarbetsstruktur över institutionsgränserna för att kunna fortsätta bygga en sammanhållen lärarutbildningsmiljö. I dagens organisationsstruktur är ansvaret för den lärarutbildningsinriktade forskningsmiljön uppdelad på fyra olika institutioner vilket gör att den till stor del blir personberoende och avhängig respektive institutionsledning. Prefekt vid ILU har det övergripande ansvaret för lärarutbildningarna och har tillsett att ett kontinuerligt samråd sker mellan de fyra institutionerna för att säkerställa lärarutbildningarnas behov av lärarkompetens och relevant forskning.

Bilaga 1

Tabell 1. Beviljad extern finansiering av forskningsprojekt i Bilddidaktiska forskningsgruppen

Huvudsökande och medsökande (lärosäte i parentes)	Extern forskningsfinansiär	Beviljat belopp kr	Period	Projektets titel
Ann-Louise Sandahl, ensamsökande (GU)	Centrum för hav och samhälle, GU	500 000	2018	Att visualisera antropocen: affekt, aktivism, apokalyps
Margareta Häggström medsökande (GU)	ERASMUS	3 500 000	2020	Education for resilience and sustainability
Margareta Häggström (GU)	Barn & Miljö	50 000	2020	Undervisning för hållbar utveckling: Inkludering av estetiska naturmöten

Tabell 2. Beviljad extern finansiering av forskningsprojekt i Förskoledidaktiska forskningsgruppen

Huvudsökande, medsökande (lärosäte)	Extern forskningsfinansiär	Beviljat belopp kr	Period (år)	Projektets titel
Farhana Borg (HDa), Niklas Gericke (Kau)	Vetenskapsrådet	6 000 000	2018–2022	Eco-certified Preschools and Children's Learning for Sustainability: Researching Holistic Outcomes of Preschool Education for Sustainability (HOPES).

Tabell 3. Beviljad extern finansiering av forskningsprojekt i Idrottspedagogiska forskningsgruppen

Huvudsökande, medsökande (lärosäte)	Extern forskningsfinansiär	Beviljat belopp kr	Period	Projektets titel
Dean Barker (ORU), Gunn Nyberg (HDa), Håkan Larsson (GIH/NIH)	Vetenskapsrådet	5 890 866	2018–2022	Moving differently
Håkan Larsson, Gunn Nyberg, Dean Barker, Jan-Eric Ekberg (MAU)	Vetenskapsrådet	6 100 000	2022–2025	Ämneskunskaper i rörelse i lärarutbildning i idrott och hälsa
Erik Backman (HDa), Gunn Nyberg, Mikael Quennerstedt (ORU), Björn Tolgfors (ORU)	Vetenskapsrådet	5 800 000	2019–2023	Transitions from PETE to PE
Erik Backman, Gunn Nyberg, Mikael Quennerstedt, Björn Tolgfors	Centrum för Idrottsforskning	240 000	2019–2020	Transitions from PETE to PE
Erik Backman, Gunn Nyberg, Mikael Quennerstedt, Björn Tolgfors	Centrum för Idrottsforskning	400 000	2020–2021	Transitions from PETE to PE 2
Erik Backman, Gunn Nyberg, Richard Tinning (Univ. of Auckland)	Centrum för Idrottsforskning	262 000	2021–2022	Moving online in Physical Education Teacher Education

Tabell 4. Beviljad extern finansiering i Läs- och skrivdidaktiska forskningsgruppen

Huvudsökande, medsökande (lärosäte)	Extern forskningsfinansiär	Beviljat belopp kr	Period	Projektets titel
Monika Vinterek (HDa), Tarja Alatalo (HDa), Mats Tegmark (HDa), Mikael Winberg (UMU), Caroline Liberg (SU)	Vetenskapsrådet	7 500 000	2017–2021	Att läsa eller inte läsa: en studie av grundskolans läspraktiker
Åse Hansson/Stefan Johansson (GU), Jan-Eric Gustafsson (GU), Bo Nielsen (GU) Tarja Alatalo	Vetenskapsrådet	4 700 000	2017–2022	Betydelsen av lärarkompetens för elevers skolprestationer: Effektiv och rättvis

				utbildning i svenska och matematik
Tarja Alatalo Annie-Maj Johansson (HDa), Sari Vuorenpää (SU), Gunilla Sandberg (MDU)	Vetenskapsrådet	5 900 500	2021– 2024	Förskoleklassen – en möjlig arena för läs- och skrivutvecklande undervisning inom olika ämnesområden
Sofia Jusslin (ÅA Finland), Tarja Alatalo HDa, Hilde Christine Hofslundsengen (HVL Norge), Randi Høyland (HVL Norge), Sofie Tjärü (ÅA Finland), Maria Magnusson (LNU), Martina Norling (ORU), Hanne Næss Hjetland (Oslomet Norge), Nordström, Alexandra, (HU Finland), Cecilia Wijnbladh (HDa)	NordForsk	383 556	2023– 2024	Exploring Imagination and Creativity through Play in Nordic Early Literacy Education

Tabell 5. Beviljad extern finansiering av forskningsprojekt i Matematikdidaktiska forskningsgruppen

Huvudsökande och medsökande (lärosäte i parentes)	Extern forskningsfinansier	Beviljat belopp kr	Period	Projektets titel
Inger Eriksson (SU) Sanna Wettergren (SU) Helena Eriksson (HDa)	Skolforskningsinstitutet	4 461 174	2022 - 2024	Problemsituationer, lärandemodeller och undervisningsstrategier (PLUS)
Lovisa Sumpster (SU) Maria Hedeflak (UU) Helena Eriksson (HDa)	Skolforskningsinstitutet	4 484 996	2022 - 2024	Att göra matematik och naturvetenskap relevant inom undervisning för hållbar utveckling
Ola Helenius (GU) Anna Teledahl (HDa) Cecilia Kilhamn (NCM) Linda Ahl (GU)	Skolforskningsinstitutet	4 289 242 kr	2020-2024	Matematikundervisning för skriftlig kommunikation (MUSK)

HÖGSKOLAN
DALARNA